

2015 NR 2 (82)

MARZEC-KWIECIEŃ

VITA ACADEMICA

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

Zawsze z nami!

Serdecznie zachęcamy Was do wyjazdu na praktyki – staże zawodowe w zagranicznych instytucjach w ramach programu Erasmus+.

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

W numerze

z życia uczelni

Wydarzyło się.....	3
Komunikaty senatu.....	4
Nasi profesorowie członkami Rady Języka Polskiego.....	4
Sekcji Filozofii Technologii.....	4
Godność doktora <i>honoris causa</i> dla ks. prof. Michała Hellera.....	5

konferencje

<i>Colloquium</i> : Wolność religijna, relatywizm i sekularyzacja.....	6
Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów.....	9
„Nie giąć wszystkiego pod jedną formę...”.....	10
Doktor Anielski – z Akwinatą chwil kilka.....	11
Fragment homilii wygłoszonej w uroczystości św. Tomasza.....	13
Symposium Godność – wolność – subsydiarność.....	26

nie tylko nauka

Telewizja JP2TV LIVE w sieci!.....	14
25 lat działalności Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII.....	15
<i>Fac quod vides!</i> Refleksja w przededniu 25-lecia Fundacji.....	16
Psalmodya na festiwalach.....	17
Targi edukacyjne w Warszawie.....	18
Uwolnij naukę w sieci!.....	20
Spotkanie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku z Żor.....	22
Dzień skupienia słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.....	22
Wkręć się w pomaganie!.....	23
Dni Tischnerowskie.....	27
Recenzje.....	28
10. rocznica śmierci św. Jana Pawła II.....	30
Nowości Wydawnictwa Naukowego.....	32

studenci

Ostatnie projekty Poradni Studenckiej STER.....	24
Akademickie Katechezy dla Narzeczonych.....	24
Niech żyje bał! Międzyuczelniany Bał Pracownika Socjalnego.....	25
Bał u Króla Maciusia I.....	25
Wspomnienia studentki z Włoch po pobyciu na UPJPII.....	26
Program ERASMUS+.....	26
Wiersze.....	28
Krakowskie Dni Integracji.....	29

Dzięki praktykom zagranicznym możesz:

- lepiej poznać język obcy;
- nauczyć się współpracować w międzynarodowej i wielokulturowej grupie;
- nauczyć się rozwiązywać nietypowe problemy i radzić sobie w niestandardowych sytuacjach;
- zdobyć wiele nowych doświadczeń, które pomogą Ci rozwinąć kompetencje interpersonalne i społeczne,
- wzbogacić swoje CV, co zwiększy Twoje szanse na rynku pracy.

Praktyki w ramach Erasmus+ to również

świetny pomysł na ciekawe wakacje!

Co zrobić, aby wyjechać?

Skontaktuj się z Centrum Naukowo-Badawczym i Współpracy Międzynarodowej UPJPII (erasmus@upjp2.edu.pl) lub dowiedz się więcej pod numerem telefonu: 12 428 60 36. Dysponujemy bazą instytucji, w których możesz podjąć praktykę. Czekamy na Wasze zgłoszenia! Koordynatorzy Erasmus+ na UPJPII: erasmus@upjp2.edu.pl

Wyjazd za granicę zawsze poszerza horyzonty. Pozwala zobaczyć jak na różne sprawy patrzą inni ludzie. Uczy dystansu do siebie i do spraw, które najpierw przerażają, ale ostatecznie wcale nie są takie groźne. Dlatego każdemu polecam wyjazd na Erasmusa, bo przecież do odważnych świat należy. (Iza, stypendystka Erasmusa w Irlandii). Wyjazd erasmusowy otwiera oczy na świat, pozwala przełamać bariery i strach. Dzięki wyjazdowi człowiek czuje się pewniejszy, silniejszy, zaczyna wierzyć, że poradzi sobie lepiej w życiu. Jest to program, z którego każdy student powinien skorzystać. (Bartosz, stypendysta Erasmusa w Niemczech). Wyjazd na Erasmusa to same korzyści. Najważniejsze to usamodzielnienie się, stawianie czoła nowym wyzwaniom. Młody człowiek uczy się współpracować z innymi ludźmi, bardzo różnymi, z różnych kultur, krajów, środowisk. Jest to nieprawdopodobne doświadczenie. (Anna, stypendystka Erasmusa na Słowacji).

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja
31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25
tel. 12 421 68 48, wew. 626; faks 12 422 86 26
e-mail: rzecznik@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna
Monika Wiertek

Opracowanie graficzne
Marta Jaszczuk

Zdjęcie na okładce
Archiwum Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego,
JP2TV, Grzegorz Siata, Adam Walanus

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 24 marca 2015 roku.
Nakład 1500 egz. • ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

WYDARZYŁO SIĘ

• **21 stycznia** 2015 roku odbyło się **symposium** *Wokół statusu człowieka w okresie prenatalnym* zorganizowane przez Wydział Filozoficzny.

• **25 stycznia** 2015 roku w auli Karmelitańskiego Instytutu Duchowości odbyła się **premiera filmu** dokumentalnego *Powiernik duszy* w reżyserii pani Bogusławy Cichoń.

• **28 stycznia** 2015 roku w auli Biblioteki UPJPII odbył się **dzień otwarty** dziennikarstwa i komunikacji społecznej dla szkół licealnych.

• **1 lutego** 2015 roku chór Psalmodya wziął udział w XXIV Mysleckim Festiwalu Pieśni Religijnej *Kolędy i pastoralki*, zdobywając Grand Prix. Dodatkowo Krakowski Chór Żeński UPJPII otrzymał I nagrodę w kategorii chórów jednorodnych oraz nagrodę za najlepsze wykonanie kolędy konkursowej kompozytora Macieja Bałenkowskiego **Boże Narodzenie**.

• **19 lutego** 2015 roku w Filharmonii Krakowskiej miała miejsce uroczystość z okazji 25 lat działalności Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII.

• **21-24 lutego** 2015 roku w 's-Hertogenbosch (Holandia) odbyła się konferencja *Religious Liberty, Relativism and Secularisation in Our Modern Studies* współorganizowana przez Wydział Teologiczny.

• **22-24 lutego** 2015 roku w kościele św. Marka odbyły się akademickie **rekolacje wielkopostne** *Łaska i uczynki*. Rekolacje głosił ks. Andrzej Wójcik.

• **25 lutego** 2015 roku odbyła się **konferencja** „Nie giąć wszystkiego pod jedną formę...”. *Zmartwychwstańcy – ku duchowemu odrodzeniu społeczeństwa (w 175. rocznicę śmierci Sługi Bożego Bogdana Jańskiego)*.

• **25 lutego** 2015 roku w auli budynku przy ul. Bernardyńskiej 3 miało miejsce spotkanie informacyjne dotyczące wyjazdu na studia za granicę w ramach programu Erasmus+.

• **26 lutego** 2015 roku odbyło się **symposium** biblijne *Ubóstwo w Biblii* współorganizowane przez Wydział Teologiczny.

• **28 lutego** 2015 roku chór Psalmodya wziął udział w **koncercie** inauguracyjnym Krakowskie Obchody Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Festiwal Wolnej i Niezawisłej”.

• **1 marca** 2015 roku chór Psalmodya dał **koncert** w kościele przy parafii Świętej Jadwigi Królowej w Krakowie. Koncert odbył się w ramach Krakowskich Obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych „Festiwal Wolnej i Niezawisłej”.

• **11 marca** 2015 roku w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach otrzymał godność doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego ks. prof. dr hab. Michał Heller.

• **11 marca** 2015 roku miała miejsce **konferencja** *Charyzmat felicyjański. Wychowanie – komunikacja – zdrowie* współorganizowana przez Katedrę Mediów i Komunikacji Społecznej.

• **18 marca** 2015 roku w auli przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie odbyła się prezentacja i pierwsza transmisja na żywo uniwersyteckiej telewizji JP2TV.

• **19 marca** 2015 roku miał miejsce **pokaz filmu** *Metropolis* Fritza Langa z muzyką Abła Korzeniowskiego w sali audytorijnej Centrum Kongresowego ICE, nad którym patronat honorowy objął Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie.

• **2-16 marca** 2015 roku Wydział Filozoficzny UPJPII zorganizował interdyscyplinarne **warsztaty filozoficzne** dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych pod hasłem *Czego uczą nas filozofowie?*

• **25 lutego – 25 marca** 2015 roku przy ul. Bernardyńskiej 3 odbywał się **kurs wystąpień publicznych** *Mówca słyszalny i skuteczny* zorganizowany przez Poradnię Studencką STER oraz Izofona Instytutu Pracy Głosem i Autoprezentacji.

• **23-25 marca** 2015 roku Wydział Filozoficzny UPJPII zorganizował konferencję naukową *Gender – spojrzenie krytyczne*.

Komunikaty Senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

po posiedzeniu w dniu 16 lutego 2015 roku

1. Zatwierdzono projekt porozumienia o współpracy UPJPII z Uniwersytetem Konstantyna Filozofa w Nitrze.
2. Wyrażono poparcie dla osób zgłoszonych przez władze wydziałów do nagród i odznaczeń państwowych.
3. Zatwierdzono Regulamin Senackiej Komisji Budżetowej.
4. Zatwierdzono reorganizację struktury Biblioteki: połączenie Działu Opracowania Formalnego Wydawnictw Zwartych i Działu Opracowania Rzeczowego Wydawnictw Zwartych w Dział Opracowania Wydawnictw Zwartych oraz stworzenie Działu Biblioteka Cyfrowa UPJPII.
5. Zatwierdzono zmiany procedury badania losów absolwentów.
6. Na prośbę Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wyrażono zgodę na zamieszczenie herbu państwowego na stronie internetowej uczelni.

po posiedzeniu w dniu 16 marca 2015 roku

1. Podjęto uchwałę w sprawie nadania przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Akademię Muzyczną w Krakowie godności doktora *honoris causa* Ojcu Świętemu Emerytowi Benedyktowi XVI. Jako recenzentów dorobku Laureata ze strony naszej uczelni wyznaczono ks. prof. dr. hab. Andrzeja Zajęca, ks. prof. dr. hab. Jacka Bramorskiego oraz prof. dr. hab. Teresę Malecką. Na laudatora wyznaczono prof. dr. hab. Stanisława Krawczyńskiego.
2. Zatwierdzono wzór umów o współpracy międzynarodowej UPJPII.
3. Zatwierdzono porozumienie o współpracy między Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego a UPJPII w zakresie kształcenia studentów kierunku edytorstwo.
4. Zatwierdzono Regulamin Senackiej Komisji ds. Rozwoju Uczelni.
5. Zatwierdzono warunki rekrutacji na studia podyplomowe na rok akademicki 2015/16.
6. Powołano Instytut Teologii Praktycznej na Wydziale Teologicznym i zatwierdzono jego regulamin.
7. Zatwierdzono zmianę nazw dwóch pracowni na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego na Pracownię Dziejów Kultury Materialnej oraz Pracownię Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków.

Wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie z głębokim smutkiem pożegnała dwóch swoich członków.

29 stycznia 2015 roku odbyły się uroczystości pogrzebowe kleryka **Damiana Radzięty**, który na naszej uczelni odbywał studia teologiczne.

13 marca 2015 roku po długiej chorobie zmarł **Artur Sułowski** – absolwent Wydziału Teologicznego i Wydziału Filozoficznego, aktywnie działający w instytucjach uczelnianych, autor wielu publikacji.

Zapewniamy o modlitwie za śp. Artura i śp. Damiana. Obaj zostaną na zawsze ważną częścią naszej społeczności.

Nasi profesorowie członkami Rady Języka Polskiego

2 marca 2015 roku odbyło się nadzwyczajne zebranie Rady Języka Polskiego zwołane przez prezesa Polskiej Akademii Nauk prof. dr. hab. Michała Kleibera. Podczas zebrania wiceprezes PAN prof. dr. hab. Mirosława Marody wręczyła członkom nowej Rady powołania na kadencję 2015–2018. Wśród powołanych znaleźli się pracownicy naukowcy naszej uczelni: prof. dr. hab. Walery Pisarek z Wydziału Nauk Społecznych i ks. prof. dr. hab. Wiesław Przyczyna z Wydziału Teologicznego. Ponadto obaj profesorowie weszli w skład Prezydium Rady, a ks. prof. Wiesław Przyczyna został przewodniczącym Zespołu Języka Religijnego RJP. **Gratulujemy!**

Serdecznie zapraszamy do udziału w przedsięwzięciach nowo powstałej Sekcji Filozofii Technologii przy Kole Naukowym Studentów Filozofii!

Tematyka tej inicjatywy to szeroko pojęta refleksja nad postępem naukowym i technologicznym, relacją ludzi i maszyn. Wśród przewidywanej formy działalności sekcji znajdują się m.in. cykliczne spotkania połączone z debatą nad danym tekstem, a także publikacje i konferencje naukowe.

Opiekunem sekcji jest dr Jakub Gomułka.

Zebrania odbywają się w poniedziałki w godz. 11:30–13:00 w siedzibie koła w podziemiu budynku UPJPII przy ul. Franciszkańskiej 1.

Aby otrzymać tekst na najbliższe spotkanie, prosimy o maila na knsfupjpii@gmail.com.

Godność doktora *honoris causa* dla ks. prof. Michała Hellera

zdjęcia: Adam Walanus

11 marca br. w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach odbyła się uroczystość nadania godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego ks. prof. dr. hab. Michałowi Hellerowi – wybitnemu

kosmologowi, filozofowi i teologowi, pracownikowi Wydziału Filozoficznego naszej uczelni, laureatowi wielu nagród i odznaczeń, w tym Nagrody Templetona. **Laureatowi serdecznie gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów naukowych!**

Fragment laudacji prof. dr. hab. Bogdana Dembińskiego

„Jeśli Wszechświat jest obrazem Boga, to refleksja o istocie boskości nie może dokonać się z pominięciem refleksji o naturze Wszechświata. Teologia nie może z tego zrezygnować, twierdząc, że jest to, na przykład, zbyt trudne. Zrozumiały wydaje się w tym kontekście postulat Profesora Hellera, aby teologia włączyła w obręb swojej refleksji namysł nad strukturą Wszech-

świata [...] W przeciwnym razie wiara może okazać się ślepa i irracjonalna, a nauka pozbawiona głębokiego sensu. Wszystko to wskazuje na sens projektu nowej teologii proponowanej przez Księdza Profesora, która, rzecz jasna, nie ogranicza się

do nauki o Wszechświecie, ale, co najważniejsze, Wszechświata tego nie wyklucza, lecz obejmuje sobą pod postacią teologii nauki. [...] W ten sposób myślenie Księdza Profesora Hellera uzyskuje całościową, spójną postać, w której matematyczne przyrodznawstwo związane zostaje trwale z teologią i filozofią. Jego myśl zatacza swoisty krąg. Koncepcja filozofii, teologii i matematycznego przyrodznawstwa zaproponowana w murach Platońskiej Akademii zyskała znakomitego i oryginalnego współczesnego kontynuatora i komentatora. Dziś postawę tę obdarzamy najwyższym szacunkiem i uznaniem, przyznając Księdzu Profesorowi Michałowi Hellerowi doktorat honorowy Uniwersytetu Śląskiego i czyniąc go jednocześnie członkiem naszej społeczności.

Colloquium: Wolność religijna, relatywizm i sekularyzacja we współczesnym społeczeństwie i ich implikacje dla Kościoła

tekst i zdjęcia: ks. Henryk Sławiński

Konferencja została zorganizowana w dniach 21–24 lutego 2015 roku w seminarium duchownym św. Jana w 's-Hertogenbosch w Holandii przez Wyższe Seminarium Duchowne reprezentowane przez rektora Filipa De Rycke, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie reprezentowany przez ks. dr. hab. Henryka Sławińskiego, prof. UPJPII oraz Instytut Studiów Teologicznych z Brukseli reprezentowany przez prof. dr. Bernarda Pottiera SJ. Referaty wygłosiło 25 profesorów z Europy, m.in. z Belgii, Austrii, Niemiec, Włoch, Szwajcarii, Holandii, Francji, Polski. Aktywnym uczestnikiem debat był prymas Belgii abp André Léonard. Uczestnikami konferencji z UPJPII byli rektor ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, dziekan Wydziału Teologicznego ks. dr hab. Arkadiusz Baron, prof. UPJPII, prodziekan tego wydziału ks. dr hab. Jan Dziejdz, prof. UPJPII oraz ks. dr hab. Henryk Sławiński, prof. UPJPII. Konferencja pozwoliła spojrzeć na problematykę relacji państwo–Kościół, sekularyzacji w Europie, religijności i moralności, praw człowieka, wolności religijnej i jej zagrożeń z perspektywy naukowców z różnych krajów i dyscyplin. Wypowiadali się filozofowie religii, filozofowie prawa, prawnicy i teologowie.

Chrześcijaństwo w zetknięciu z kulturą na przykładzie tekstów biblijnych

Konsultor Papieskiej Rady ds. Nowej Ewangelizacji prof. Thomas Söding (Bochum) omówił przepowiadanie w pierwotnym Kościele w Europie na przykładzie Filippi. Charakteryzowało je to, że pierwszą chrześcijanką w Europie była kobieta, pierwszym dziełem był egzorcyzm, a pierwszy konflikt dotyczył skorumpowanego zarządcy. Chrześcijaństwo przyniosło promocję kobiet, uwolnienie od bałwochwalstwa i korupcji. Z kolei przepowiadanie Pawła w Atenach jest przykładem spotkania Ewangelii z filozofią hellenistyczną.

Konflikt kulturowy opisany w Biblii podjął o. Patrick Lens (Sint-Janscentrum). Zanalizował on tekst o spotkaniu Jezusa z Syrofenicjanką, mówiąc, że w jego interpretacji należy podkreślać nie tyle szorstkie słowa Jezusa do kobiety, ile pozytywny finał: kobieta usłyszała Dobrą Nowinę i jej prośba została spełniona. Joop van Banning SJ (Sint-Janscentrum) zachęcał do alegorycznej interpretacji Pisma Świętego. Rektor Filip De Rycke omawiał filozoficzny kontekst 1 Kor 15, 39–42, nawiązując do myśli Arystotelesa i do Platońskiej alegorii jaskini. Na tej kanwie wnioskował, że również dzisiaj cywilizacja europejska może czerpać z kultury antycznej i chrześcijańskiej.

Sekularyzacja

Arcybiskup Mechelen-Brukseli profesor André-Joseph Léonard, zaczynając od chrześcijańskiej antropologii i prawdy o wcieleniu Syna Bożego wskazał kilka pozytywnych aspektów sekularyzacji z punktu widzenia filozoficznego i teologicznego. Wspomniał o błędzie nestorianizmu, który został potępiony na soborze w Efezie w 431 roku, bo zakwestionował

istnienie dwóch natur w Osobie Jezusa Chrystusa. W kontekście tej refleksji abp Léonard podkreślił, że w dobie sekularyzacji trzeba dbać o tożsamość katolicką, nie godzić się na postawę konformistyczną. Sugerował też – co zabrzmiało jak echo nauczania papieża Franciszka z *Evangelii gaudium* – by Kościół nie pozwolił na dominację administracji nad duszpasterstwem, a raczej podkreślał miłosierdzie i ewangelizację aż po gotowość do męczeństwa. Zachęcał, aby wyraźnie głosić Boga osobowego, co stanowi wyraźne przeciwstawienie się tendencjom głoszenia bóstw nieosobowych. W podsumowaniu arcybiskup stwierdził, że sekularyzacja prowokuje nas do ewangelizacji i uwolnienia się od troski o same instytucje kościelne.

David Lebrun (Sint-Janscentrum) omówił rozumienie sekularyzacji przez Hansa Blumenberga i Charlsa Taylora. Z kolei Valeer Neckebrouck podjął kwestię wolności kultu Bożego, relatywizmu i sekularyzmu w nawiązaniu do przemysła Alexis de Tocqueville'a (1805–1859), który był nie tylko myślicielem, ale angażował się w sprawy polityczne. Temat kontynuował Ignace Verhack (Leuven), odpowiadając na pytanie o to, do jakich przemysłów skłania sekularyzacja. Wymienił zagrożenia, które utrudniają Kościołowi ewangelizację, takie jak: materializm, indywidualizm, relatywizm. Jako pozytywną i najbardziej fundamentalną odpowiedź na sekularyzację

wskazał przekaz wiary w rodzinie oraz potrzebę świadectwa na dwóch drogach: bezpośredniego świadectwa wiary oraz pomocy w rekonstrukcji zdruzgotanego życia. W filozofii zaś zasugerował podejście personalistyczne i fenomenologiczne oraz potrzebę metafizyki konkretnej, a nie abstrakcyjnej.

Olivier Bonnewijn SJ (Brussel) w wykładzie *Rodzina postmodernistyczna* przedstawił różne modele związków międzyludzkich traktowanych jako „rodziny”, występujące we współczesnych społeczeństwach: osoby samotne wychowujące dzieci; związki homoseksualne; konkubinaty – związki wolne, nawet bez związku cywilnego; związki dekonstruowane i rekonstruowane, budowane z osób rozwiedzionych i ich dzieci. Prelegent przedstawił też chrześcijańską wizję małżeństwa i rodziny i problemy, z jakimi jest ona konfrontowana.

Religijność i wartości

Ksiądz Arkadiusz Baron wymienił starożytne szkoły filozoficzne i ich wpływ na współczesny sposób myślenia: platonizm prezentował absolutny prymat wartości duchowych, zachęcając do upodobnienia się do Boga, opanowania żądz i osiągnięcia cnót. Arystotelizm zachęcał do stosowania w życiu zasady złotego środka. Epikur podkreślał indywidualizm, ograniczając życie człowieka do doczesności. Stoicyzm apoteozował rozum odróżniający ludzi od zwierząt, a także życie zgodne z naturą, oparte na cnotach. Medioplantonizm połączył ideały platonizmu, arystotelizmu i stoicyzmu, wzywając do upodobnienia się do Boga według maksymy Homera: „kroczyć po śladach bóstwa” oraz Pitagorasa: „podążaj za Bogiem”. Ponadto prelegent wspominał o Plotynie, Porfiriuszu, Jamblichu i Proklosie. W konkluzji zaś nawiązał do sytuacji w Europie po zburzeniu muru berlińskiego w 1989 roku i zachęcił, by pamiętać, że są mury i podziały, które przyszedł zburzyć Jezus. Nawiązał do myśli św. Augustyna o dwóch miłościach: Bożej i egoistycznej, które wznoszą mury wartości i antywartości. Każdy z nas żyje i działa w tych murach, co szerzej omawia Hans Urs von Balthasar w *Burzeniu bastionów*. Kończąc, ks. Baron wskazał na mury wewnętrzne, które każdy nosi z sobą i w sobie. Wezwał, aby kultura, filozofia i religia nie ranily innych. Zburzenie murów wewnętrznych jest rzeczą o wiele trudniejszą niż zburzenie Bastylki czy muru berlińskiego, bo prawdziwym problemem nie jest mur sam w sobie, ale myślenie i ideologia ludzi, którzy go wznoszą i którzy go strzegą.

Kwestię możliwości mówienia o Bogu w epoce postsekularyzmu podjęła Hana-Barbara Gerl-Falkovitz (Dresden, Heiligenkreuz). Nawiązywała do refleksji Emmanuela Levinasa, Jürgena Habermasa i Jaques'a Derridy, Botho Strauša i Dietera Henricha. Stwierdziła, że w obliczu zła, które dokonało się w świecie, kultura agnostyczna nie odpowiada wystarczająco na problem sprawiedliwości. Tu otwiera się szansa przed chrześcijaństwem. Zdaniem prelegentki kultura europejska znajduje się w momencie Wielkiej Soboty, pomiędzy Wielkim Piątkiem cierpienia i Niedzielą Odkupienia.

Tematem wystąpienia Jana Van Reetha (Sint-Janscentrum) było społeczeństwo pogrążone w mroku nicości i ścieranie się dobra ze złem, a Herman De Dijn (Leuven) zanalizował późny modernizm, określając go symbolicznie jako płynne wartości – *liquid values* (określenie pochodzi od polskiego filozofa Zygmunta Bauman) i bezimienne instytucje. Antropologicznym faktem jest, że ludzie nie mogą żyć bez wartości, te zaś – bez relacji międzyludzkich. Na przykład miłość jest zawsze miłością kogoś. Jeśli się o tym zapomni, następuje dewaluacja wartości. Z kolei określenie *nameless institutions* oznacza, że tradycyjne instytucje nie są rozumiane tak jak dawniej (np. małżeństwo jest postrzegane egoistycznie); nie dbają o przeszłość, o kontynuację, o tożsamość. W takim kontekście religia jest niezbędna, bo pomaga w zachowaniu przeszłości i tożsamości, a także daje nadzieję na przyszłość.

Ksiądz Jan Dziejdz wykazywał, że istnieje istotny związek religijności z moralnością we współczesnej Europie. Zauważył, że coraz powszechniejsza staje się zgoda na legitymizację aborcji czy eutanazji; maleje zaś respekt wobec nierozzerwalności małżeństwa. Tam, gdzie zaangażowanie religijne jest większe, większy jest szacunek wobec podstawowych zasad

moralnych. Stwierdził też, że mimo trudności, jakie przeżywa europejska religijność i moralność, należy widzieć szansę na przyszłość – jest nią zjednoczenie krajów wschodniej Europy, wolność religijna, rozwój nowych ruchów i wspólnot religijnych. Według Stefaana Van Calstera najlepszej odpowiedzi na sekularyzację udzielają święci, czyli ludzie wypełniający wolę Bożą. Również dzisiaj przemawiają oni swym przykładem do zsekularyzowanych społeczeństw. Ten ostatni wątek omówił Frans Alting von Geusau (Tilburg), który argumentował, że Jan Paweł II spowodował zmianę duchową i polityczną na świecie. Podobnie jak Robert Schuman był przekonany, że można zmienić rzeczywistość przez wierzących, przekonanych chrześcijan; podkreślał też mocno rolę nadziei. Zmiany w Polsce i w Europie nastąpiły nie dzięki Gorbaczowowi i Amerykanom, ale dzięki Janowi Pawłowi II. Istnieje związek między przekonaniem Roberta Schumana, działalnością Jana Pawła II i ruchem „Solidarność”. Klamrą łączącą jest przekonanie: my jako chrześcijanie możemy dokonać wielkiej zmiany, tak jak chrześcijanie innych epok zmienili świat, zakładając uniwersytety, prowadząc działalność charytatywną – wolontariat, wpływając na humanizację prawa, rozwój nauki, sztuki i muzyki, a także promując życie monastyczne.

Nawiązując do nauczania Jana Pawła II, zwłaszcza do książki *Pamięć i tożsamość*, André-Marie Jerumanis (Lugano) krytykował autoprywatyzację wiary przez chrześcijan. Jako odpowiedź wskazał – czerpiąc z myśli teologicznej Johanna Baptista Metza – współcierpienie z innymi w sferze indywidualnej, publicznej i politycznej – program mondialny chrześcijaństwa. Nieco inne zagadnienie podjął Marcel Gielis (Sint-Janscentrum /Tilburg/Leuven). Porównał stanowiska Erazma z Rotterdamu (1469–1536), Marcina Lutera (1483–1546) oraz Jana Driedo (Joannis Driedonis z Turnhout) do zagadnienia *Ewangelia w sercu*, wykazując różnicę między nimi. Erazm optował za wiarą w sercu, za tolerancją, ale też za relatywizmem w podejściu do dogmatów, które – według niego – podobnie jak sakramenty są tylko znakami łaski, a nie powodują łaski. Luter nie zgadzał się z Erazmem i twierdził, że Duch Święty nie wypisał w nasze serca opinii i wątpliwości, ale pewność. Jan Driedo z kolei twierdził, że Ewangelia w sercu to objawienie obecne w Kościele w postaci Tradycji. Zagadnieniem tym zajmował

się szerzej Yves Congar (1904–1995), pisząc o prawdziwej i fałszywej reformie w Kościele (*Vraie et fausse réforme dans l'Église*) i o tym, że łaska przenika do wewnętrznego życia człowieka wierzącego z zewnątrz: przez słowo i sakrament.

Wolność religijna

Kris De Brabander o. praem. odpowiadał na pytanie: *Kościół i religia w społeczeństwie niechrześcijańskim – czy możemy zaczerpnąć lekcję ze starożytności i społeczeństwa niechrześcijańskiego?* Wskazał podobieństwa: Kościół jest mniejszością w niewierzącej większości i spotyka się z rosnącą nienawiścią. Istnieją też niepodobieństwa: nasze społeczeństwo starzeje się; starożytność nie była antyreligijna, tylko antychrześcijańska, to chrześcijanie byli oskarżeni o ateizm; dzisiejsze społeczeństwo jest indywidualistyczne, eliminuje się religię w imię świętej neutralności. Nie powinniśmy więc pośpiesznie porównywać Kościoła starożytnego i współczesnego. Możemy jednak uczyć się od pierwotnego Kościoła, jak odpowiadać na wyzwania czasu, czyli zabiegać o tożsamość i przekonujące świadectwo, na które składa się: moralna dyscyplina, praktyka miłosierdzia, czystość seksualna i monoteizm, troska o sieroty i wdowy, gościnność. Ponadto należy rozwijać apologetykę oraz obnażać kłamstwa przeciwników Kościoła. Warto też pamiętać, że o rozszerzeniu się chrześcijaństwa decydowała demografia i polityka. Chrześcijanie dbali o chorych, o dzieci, o małżeństwo: płodność była większa, a śmiertelność mniejsza. Sukcesem było też nawrócenie przywódców politycznych, np. Konstantyna.

Ksiądz Wojciech Zyzak podjął i wnikliwie przedstawił katolicką koncepcję wiary i tolerancji. Inspirację zaczerpnął z nauczania Pawła Włodkowica (†1534), a następnie przedstawił wiarę jako cnotę teologiczną, której upowszechnianie należy do teologów, a nie do rycerzy stosujących przemoc. Ks. Zyzak omówił rolę rozumu, woli i łaski w akcie wiary. Podkreślił, że wierzyć można tylko wolnym aktem wiary. Tylko wtedy wiara może być zasługującym aktem. Przemoc zaś niszczy wiarę. W jej przekazie trzeba pamiętać o zasadzie:

plus ratio, quam vis – siła argumentu przed argumentem siły. Trzeba strzec się niebezpieczeństwa stosowania przemocy w imię szczytnego celu chrystianizacji.

Jörgen Vijgen (Sint-Janscentrum) zadał dwa zasadnicze pytania: czy państwo wyznaniowe jest możliwe i czy państwo wyznaniowe jest potrzebne. Odpowiedział na nie pozytywnie i próbował uzasadnić takie stanowisko na podstawie tekstów: Jan XXIII, *Pacem in terris* 11; *Gaudium et spes* 43; *Dignitatis humanae* 1, 2, 4, 14; *Apostolicam actuositatem* 7, 14 i *Katechizm Kościoła katolickiego* 2109. Bernard Pottier SJ omówił historyczne tło deklaracji *Dignitatis humanae* i wskazał na brak kontynuacji w stosunku do deklaracji cesarza Konstantyna oraz na kontynuację w stosunku do nauczania Jezusa.

Kwestię wolności religijnej omawiał także ks. Henryk Sławiński (Kraków). Wykazał, że głosząc Dobrą Nowinę, Jezus respektował ludzką wolność decyzji. Kościół zaś potrzebował wielu wieków, by zaakceptować tego rodzaju postawę i głosić Dobrą Nowinę, szanując wolność sumienia i wyznania. Wartości te zostały zapisane w wielu dokumentach międzynarodowych, poczynając od Konstytucji Stanów Zjednoczonych. Obecnie Kościół wie, że prawdy nie można narzucać, ale trzeba ją głosić z przekonaniem, że sama w sobie ma siłę przyciągania. Należy więc głosić, że jest prawda obiektywna stanowią-

ca podstawę moralności; wskazywać na Boga jako fundament ludzkiej godności, którą posiada każdy człowiek z natury; proklamować Dobrą Nowinę i umacniać nadzieję; przeciwstawiać się zdecydowanie naruszaniu wolności religijnej.

Massimo Introvigne z Turynu podjął istotne dla całej konferencji zagadnienie nietolerancji i dyskryminacji chrześcijan w Europie i Ameryce Północnej. Zauważył, że Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE, ang. OSCE) została stworzona w 1994 roku w Budapeszcie w celu przeciwstawiania się antysemityzmowi, a potem islamofobii. Mówiono wówczas, że nie ma chrystianofobii i wystarczy włączyć ją w ksenofobię. Do organizacji należy 57 krajów: wszystkie europejskie, USA i Kanada, były republiki radzieckie oraz niektóre kraje azjatyckie. Prelegent omówił trzy etapy procesu eskalacji wrogości wobec chrześcijan: nietolerancja – dyskryminacja – prześladowanie oparte na nienawiści. Massimo Introvigne omówił ponadto też zjawisko paniki moralnej opisane przez południowoafrykańskiego socjologa Stanleya Cohena (1942–2013), polegające na tym, że wykorzystuje się pewne fakty, ale się je wyolbrzymia w celu urabiania opinii społecznej, czego przykładem jest krzywdzące i uogólniające oskarżenie księży

w Stanach Zjednoczonych o pedofilię. W podsumowaniu prelegent stwierdził, że nie potrzeba tworzyć specjalnych praw przeciw chrystianofobii, ale wystarczy przestrzegać praw broniących godności ludzi jako takich.

Sytuację prawną chrześcijan w Unii Europejskiej omówił Jan Wouters (Leuven), profesor prawa międzynarodowego. Podkreślał on, że Unia Europejska była na początku projektem chrześcijańskim, a obecnie eliminowane są z dokumentów unijnych treści dotyczące religii.

Podsumowanie

Seminarium stworzyło znakomite warunki do debat po wykładach podczas przerw i wspólnych posiłków. Każdy dzień był rozpoczynany Eucharystią. Miłym i nieco zaskakującym faktem było to, że tak wielu prelegentów nawiązywało do myślicieli z Polski, przede wszystkim do św. Jana Pawła II, którego wkład w przemiany w świecie był wielokrotnie podkreślany, a ponadto do Pawła Włodkowica, ks. Józefa Tischnera i Zygmunta Baumana. Podjęte zagadnienia są tak ważne, że z pewnością znajdą reperkusje w dalszych badaniach naukowych i konferencjach międzynarodowych.

Zaproszenie na symposium **Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów**

Bóg powołał zatem człowieka do istnienia,
Powierając mu zadanie bycia twórcą...

tekst: pracownicy Biblioteki UPJPII

W związku ze zbliżającą się 1. rocznicą kanonizacji papieża Polaka i ogłoszeniu roku 2015 Rokiem Świętego Jana Pawła II Biblioteka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie wraz z Katolickim Stowarzyszeniem Civitas Christiana Oddział w Krakowie są organizatorem symposium *Po Jego śladach... Święty Jan Paweł II inspiracją dla artystów*. Jest ono wyrazem wdzięczności za życie Jana Pawła II i Jego pontyfikat.

Karol Wojtyła – św. Jan Paweł II patrzył na świat oczyma artysty i kapłana z głęboką wiarą i miłością do Boga, człowieka i świata. Jego działalność twórcza, fascynacja sztuką jako drogą prowadzącą do Boga sprawiły, że Wielkiego Polaka łączyła z artystami szczególna więź. Wyrazem tego jest *List do artystów*, w którym pisał: „Kto dostrzeża w sobie tę Bożą iskrę, którą jest powołanie artystyczne – powołanie poety, pisarza, malarza, rzeźbiarza, architekta, muzyka, aktora... – odkrywa zarazem pewną powinność: nie można zmarnować tego talentu, ale trzeba go rozwijać, ażeby nim służyć bliźniemu i całej ludzkości” (Jan Paweł II, *List do artystów*, Watykan, 4 kwietnia 1999 roku).

Patronat honorowy nad symposium objęli prezydent Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski, marszałek województwa małopolskiego Marek Sowa, Jego Eminencja Stanisław kardynał Dzi-

wisz metropolita krakowski oraz Jego Ekscelencja ksiądz infułat Jerzy Bryła – duszpasterz środowisk artystycznych archidiecezji krakowskiej. Do udziału w symposium zaproszeni zostali znani twórcy, znawcy sztuki i ludzie nauki, którzy wygłoszą referaty na temat swojej twórczości, działalności artystycznej i naukowej zainspirowanej osobowością i nauczaniem naszego wielkiego rodaka. Powstałe dzieła są hołdem dla papieża Polaka, świadectwem wiary artystów oraz wyrazem ich rozwoju duchowego. Symposium skierowane jest także do młodego pokolenia, by było ono świadkiem i uczestnikiem inicjatyw, które powstają pod wpływem osobowości, nauczania i świadectwa naszego św. Jana Pawła II.

Uroczystości towarzyszyć będą wystawy fotografii autorstwa Adama Bujaka oraz Andrzeja Jarka Stolarczyka – wieloletniego fotoreportera kurii krakowskiej, a także wystawa rzeźby autorstwa Czesława Dźwigaja.

Udział w symposium jest bezpłatny. Symposium odbędzie się 22 kwietnia br. w gmachu Biblioteki UPJPII w Krakowie przy ul. Bobrzyńskiego 10. Uroczystość rozpocznie się o godz. 9. Program symposium jest dostępny pod adresem: <http://www.upjp2.edu.pl/?q=biblioteka/symposium>.

Serdecznie zapraszamy!

„Nie giąć wszystkiego pod jedną formę...” Zmartwychwstańcy – ku duchowemu odrodzeniu społeczeństwa (w 175. rocznicę śmierci Sługi Bożego Bogdana Jańskiego)

Spotkanie naukowe zorganizowane w rocznicę sługi Bożego Bogdana Jańskiego wpisuje się w historię jako uobecnianie charyzmatu osoby, której bogactwo jest źródłem wspólnoty zakonnej działającej po dziś dzień.

tekst: Edyta Weronika Karczmarska
zdjęcia: Mateusz Mleczo

Dzięki staraniom ks. prof. dr. hab. Wojciecha Misztala oraz koordynatora projektu ks. dr. Wojciecha Mleczi CR i Polskiej Prowincji Zmartwychwstańców w Krakowie dnia 25 lutego 2015 roku odbyła się X międzynarodowa konferencja naukowa z serii Duchowość Klasztorów Polskich: Przekaz I Komunikacja na temat „*Nie giąć wszystkiego pod jedną formę...*”. Zmartwychwstańcy – ku duchowemu odrodzeniu społeczeństwa (w 175. rocznicę śmierci Sługi Bożego Bogdana Jańskiego). Sympozjum odbyło się w siedzibie krakowskich zmartwychwstańców przy ul. ks. Stefana Pawlickiego 1.

Uroczyste rozpoczęcie konferencji zainaugurowała Eucharystia pod przewodnictwem Jego Ekscelencji bp. dr. hab. Grzegorza Rysia. Wprowadzenia do konferencji i powitania prelegentów podjął się prowincjał ks. Wiesław Śpiwak CR. Następnie oddał głos i przewodnictwo przedpołudniowej sesji ks. prof. dr. hab. Stefanowi Koperkowi CR. Jako że pierwszy z prelegentów ks. prof. dr. hab. Wojciech Zyzak nie mógł osobiście uczestniczyć w sympozjum, część jego opracowania *Duchowość ludzi świeckich według założycieli zmartwychwstańców* odczytał ks. prof. dr. hab. Wojciech Misztal. Kolejny referat *Pomysły Jańskiego na odnowę społeczeństwa* wygłosiła mgr Kata Magony-Biró z Uniwersytetu Katolickiego w Budapeszcie. Następnym prelegentem był ks. prof. dr. Paul Sims CR

z Concordia University w Chicago, który przedstawił referat na temat *Teorie objaśniające zmartwychwstańcze praktyki liderowania ku duchowemu odrodzeniu społeczeństwa*.

Przewodniczącym sesji popołudniowej był ks. dr. hab. Dariusz Tabor CR, prof. UPJPII, a referaty wygłosili: ks. prof. dr. James Donohue CR z Mount St. Mary's University w Emmitsburgu, USA (*Osiem zasad duchowości zmartwychwstańczej zastosowanych w pracy akademickiej*), ks. prof. dr. hab. Wojciech Misztal (*Do zbawienia przez kształtowanie doczesności: misja duchowego w świetle „Dziennika” o. Piotra Semenienki*), dr. hab. Włodzimierz Osaczy, prof. KUL (*Zmartwychwstańcy wobec „kwestii ruskiej” w Galicji*) oraz ks. dr. Wojciech Mleczo CR (*Parafia jako przestrzeń zmartwychwstania społeczeństwa*). Na koniec zabrał głos ks. James Gibson CR – przybyły z Rzymu przedstawiciel Zarządu Generalnego Zgromadzenia Zmartwychwstańców.

Z okazji konferencji wydano publikację książkową *Zmartwychwstańcy: ku duchowemu odrodzeniu społeczeństwa*, której redakcji naukowej podjął się ks. dr. Wojciech Mleczo CR. Całość wydarzenia miała charakter dynamiczny, a to oznacza, że wspomniano już o kolejnych horyzontach dla naukowych dociekań. Kolejne, XI sympozjum z tego cyklu odbędzie się 17 kwietnia 2015 roku w Pniewach i zostanie poświęcone postaci św. Urszuli Ledóchowskiej.

Doktor Anielski – z Akwinatą chwil kilka

tekst: Michał Sapalski
zdjęcia: Piotr Pietrucha

7 marca to dzień wyjątkowy dla wspólnoty Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie. Dlaczego? Wówczas bowiem rokrocznie celebrowane jest uroczyste wspomnienie ku czci patrona wspólnoty – św. Tomasza z Akwinu.

Odpuść ku czci Doktora Anielskiego rozpoczęła celebracja uroczystych nieszporów w piątek 6 marca, podczas której egzortę wygłosił dziekan Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. dr. hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII. Wskazał on – w duchu liturgii Kościoła, który w modlitwie na zakończenie nieszporów poświęconych wspomnieniu Akwinaty zanoszą do Boga błaganie o naśladowanie czynów św. Tomasza i głębsze wniknięcie w jego nauczanie – że Kościół pragnie, by jego dzieci duchowo utożsamiały się z nauką Doktora Anielskiego i dopełniały ją swoim życiem. Następnie dziekan nawiązał do istotnego, choć chyba nieco zapomnianego dzieła św. Tomasza *O doskonałości życia duchowego*. Dla Akwinaty to cel jest najistotniejszym czynnikiem warunkującym sposób ludzkiego życia i jego przebieg. Skoro Bóg jest najwyższym dobrem i pełnią miłości, każdy człowiek winien ku Niemu zmierzać. Z tego przekonania pełnego wiary wy-

pluwa praktyczna konsekwencja, mianowicie służba Bogu i ludziom. Paradigmat Boga jako celu prowadzi – prędzej czy później – do unifikacji życia, co Vaticanum II określa mianem „jedności życia” (*unitatis vitae*, do której zachęca tak wielu świętych, jak choćby św. Jozemia Escriva de Balaguer), Biblia po prostu „mądrością”, zaś potoczny język oddaje słowem „harmonia”. Z tej fundamentalnej zasady miłości Boga wynikają kolejne, bardziej szczegółowe. Należy poddać Mu swój intelekt, bowiem próba wmówienia współczesnemu człowiekowi, że *fides* i *ratio* są względem siebie antagonistyczne, prowadzi do wypaczeń, niezmiernie liczby błędów i wynaturzeń, czego zresztą nieraz jesteśmy świadkami. Ks. dr. hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII przywołał w tym miejscu encyklikę św. Jana Pawła II *Fides et ratio*, która pokazała, jak błędne jest takie przeciwstawienie tych dwóch wartościowych płaszczyzn. Następnym uszczegółowieniem ogólnej zasady jest „myślenie miłością”, które pozwala podejmować nie tylko dobre, ale zarazem najbardziej odpowiednie decyzje w odniesieniu do Boga, drugiego człowieka i samego siebie. Trzeci etap konkretyzacji pryncypium Boga jako celu związany jest z motywacją jako istotnym elementem ludzkiego postępowania. Dziekan trafnie zauważył, że św. Tomasz, podkreślając znaczenie motywacji czynów ludzkich w funkcjonowaniu człowieka, powiedział znacznie wcześniej to, co fenomenologia zauważyła dopiero w XX wieku. Dla Akwinaty nie było innej motywacji do działania, jak tylko miłość Boga. Boga, „dla którego miłości studiowałem, czuwałem i pracowałem, i przepowiadałem, i uczyłem”, jak sam św. Tomasz wyznał swemu przyjacielowi Wilhelmowi z Tocco, gdy przyjmował wiatyk.

Po wspólnej modlitwie w seminaryjnej kaplicy alumni II roku zaprezentowali w auli im. św. Jana Pawła II obrazek sceniczny „*Suma teologiczna*” – *dopowiedzenie*. Interesująca próba przedstawienia filozofii św. Tomasza, oparta na Tischnerowskiej *Historii filozofii* po-

góralsku, spotkała się z życzliwym i pełnym uznania odbiorem.

Kolejnego dnia, 7 marca, w samo wspomnienie św. Tomasza z Akwinu, miała miejsce uroczysta Eucharystia. Przewodniczył jej ks. dr. Tomasz Kudroń, wieloletni prefekt i wykładowca historii filozofii w WSD w Tarnowie, obecnie proboszcz parafii św. Wojciecha w Szczawnicy. Kaznodzieja poruszył temat pokory w odniesieniu zarówno do życia Akwinaty, jak i jego nauczania w tej kwestii. Uzasadniając wybór tematu kazania, celebrians przypomniał odpowiedź św. Augustyna na pytanie o istotę chrześcijaństwa. Biskup Hippończyk miał odrzec: „Po pierwsze pokora, po drugie pokora, po trzecie – pokora”. Albowiem, jak mówi stare chrześcijańskie powiedzenie: „Ubi humilitas, ibi sapientia” – „Gdzie pokora, tam mądrość”.

Następnie o godz. 10.30 w auli im. św. Jana Pawła II rozpoczęła się konferencja zatytułowana *Trójgłos w sprawie Septuaginty*. Otworzył ją śpiew hymnu *O, Thoma laus* w wykonaniu seminaryjnego chóru. Przybyłych gości, na czele z bp. Andrzejem Jeżem i profesorami wydziału, powitał rektor seminarium ks. dr. hab. Andrzej Michalik. Pierwszym prelegentem był wspomniany już ks. dr. hab. Janusz Królikowski, prof. UPJPII, którego wystąpienie nosiło tytuł: *Biblie św. Tomasza*. W swym wystąpieniu podjął próbę syntetycznej oceny sytuacji w XIII-wiecznej Europie pod kątem dostępności Biblii i wartości funkcjonujących wówczas tłumaczeń. Ostatecznie najlepszym jej tłumaczeniem i wydaniem była tzw. Biblia paryska, która ukazała się w drugim wydaniu, znacznie lepszym od pierwszego, w stolicy Francji w 1240 roku. Notabene stała się ona podstawą Biblii Gutenberga i tłumaczenia Pisma Świętego dopuszczonego przez Kościół po soborze trydenckim. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można stwierdzić, że luksusowy egzemplarz Biblii paryskiej przechowywany w Viterbo był prywatną własnością św. Tomasza z Akwinu i z tego powodu nazywany jest Biblią św. Tomasza. Akwinata korzystał jednak nie tyl-

ko z Biblii paryskiej, ongiś bez wątpienia najlepszej, ale i z innych dostępnych tłumaczeń Pisma Świętego. Zawsze odwoływał się do nich, szczególnie zaś do tekstów biblijnych przekazywanych przez ojców Kościoła. Jakie znaczenie ma to dla nas? Korzystajmy z najlepszego tłumaczenia Biblii, ale odnośmy się także do innych jej wydań.

Ksiądz dr hab. Piotr Łabuda omówił zagadnienie: *Septuaginta jako pragnienie poznania Biblii?* Wskazał w nim na różnicowane okoliczności powstania tłumaczenia Biblii hebrajskiej na język grecki, dokonanego w Aleksandrii w okresie od I poł. III wieku przed Chr. do końca II stulecia przed Chr. Głównymi motywami powstania księgi była konieczność dostępności tekstu natchnionego dla wyznawców religii Mojżeszowej żyjących w diasporze i niezających języków biblijnych. Potrzebowali oni tekstów do wspólnej liturgii, która w diasporze ogniskowała się wokół powstających wówczas synagog. Ważnym motywem były też racje misyjne, bowiem judaizm hellenistyczny, zrodzony w wyniku kontaktu kultury żydowskiej z hellenistyczną, a w jego łonie judaizm aleksandryjski, były otwarte na pogan. Istotne okazały się też względy praktyczne, gdyż Żydzi byli ważną częścią państwa Ptolemeusza, którego urzędnicy pragnęli poznać Prawo żydowskie. Potrzebowano zatem wersji zrozumiałej dla ludności z hellenistycznego kręgu kulturowego. Także względy edukacyjne okazały się niebagatelne, gdyż na tekstach Biblii uczono filozofii żydowskiej. Filon z Aleksandrii w dziele *O żywocie Mojżesza* podkreślił wierność i ortodoksyj-

ność przekładu greckiego Biblii hebrajskiej i jej udział w charyzmie Mojżesza, uspokajając tym samym Żydów z diasporę w kwestii autentyczności LXX jako realnego słowa Bożego. Septuaginta jest zatem owocem pragnienia poznania Biblii, stała się w ówczesnym świecie tekstem dostępnym dla wszystkich i z czasem okazała się fundamentem kształtowania się tekstów Nowego Testamentu.

Trzeci prelegent, ks. prof. dr hab. Artur Malina z Uniwersytetu Śląskiego, przedstawił temat: *Dlaczego Nowy Testament nie mógłby powstać bez Septuaginty?* Podkreślił, że wpływ LXX na NT był przemożny i wieloaspektowy. W swym wykładzie przedłożył nazwy, jakimi określano święte księgi Izraela, a potem wspólnoty Nowego Izraela – Kościoła: Biblia, Pismo Święte, Stary Testament i Nowy Testament oraz poddał je szczegółowej analizie. W rozważaniu podjął m.in. arcydziełką kwestię przekładu hebrajskiego *berit* („przymierze”) na greckie *diatheke* w LXX. Takie tłumaczenie pozwala właściwie rozumieć przymierze Boga z człowiekiem w sensie testamentu. Jak wiadomo, testament wchodzi w życie dopiero po śmierci tego, kto go ustanowił, co mocno zaakcentował autor Listu do Hebrajczyków. Dzięki takiemu tłumaczeniu w Septuagincie możemy rozumieć przymierze w sensie nierozdzielalnym oraz doskonałym jakościowo, gdzie stronami są Bóg i doskonały człowiek, Bóg Jezus Chrystus. Wieńcząc ten etap rozważań, ks. prof. Malina wskazał, że określenie Biblii mianem Pisma Świętego Starego i Nowego Testamentu najpełniej oddaje jej ducha. Później omówiony został problem kolej-

ności ksiąg natchnionych w LXX i Biblii chrześcijańskiej. Wniosek po wysłuchaniu przedstawionego zagadnienia okazał się następujący – jeśli ktoś chce zrozumieć Nowy Testament, powinien sięgnąć po Septuagintę.

Zwieńczeniem wspólnych intelektualno-duchowych rozważań było słowo bp. Andrzeja Jeża – biskupa diecezji tarnowskiej. Powołując się na wypowiedź kard. Gerharda Müllera, że „całe życie Kościoła opiera się na Piśmie Świętym”, wyraził podziękowanie dla prelegentów, którzy naświetlili tajemnicę Biblii w kilku różnych aspektach. Biskup podsumował, że życie św. Tomasza z Akwinu było piękną syntezą prawdy i dobra, które po zaaplikowaniu w codzienność zaowocowały świętością. Podkreślił, że słowo Boże winno być dla każdego, szczególnie dla teologa, punktem odniesienia w formacji doktrynalnej i fundamentem życia, a nade wszystko stałym, codziennym pokarmem. Słowa Pana Boga powinny być głęboko zapisane, niemal wyryte w naszych sercach. Zwracając się do Matki Słowa, Maryi, w modlitwie *Anioł Pański*, prosiliśmy wspólnie o głębszą miłość ku słowu Bożemu; Słowu, które przecież stało się ciałem.

Tak oto, wychodząc od słowa Bożego, medytowanego podczas piątkowych nieszporów, przez karmienie się nim i Ciałem Pańskim podczas celebracji Najświętszej Eucharystii w sobotnie przedpołudnie, po naukową refleksję nad mową Boga ku człowiekowi, zwieńczone zostało seminaryjne święto ku czci św. Tomasza z Akwinu – Doktora Anielskiego, o którego życiu i nauczaniu pamięć w Kościele nie przemija.

Fragment homilii wygłoszonej w uroczystość św. Tomasza, 6 marca 2015 roku

ks. Janusz Królikowski

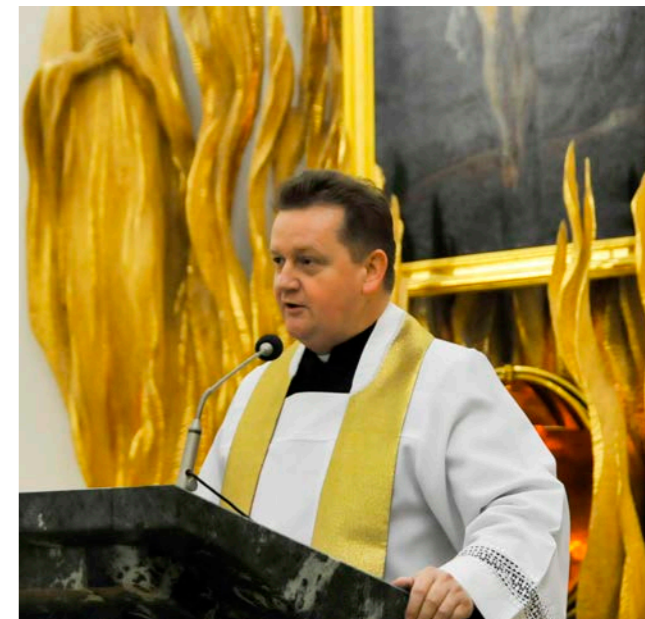
W modlitwie na zakończenie nieszporów o św. Tomasza z Akwinu usłyszymy słowa: „Boże, źródło mądrości [...] spraw, abyśmy zrozumieli jego naukę i naśladowali jego czyny”. W oryginale łacińskim czytamy: „Deus [...] da nobis, quaesumus; et quae docuit, intellectu conspiceret, et quae agit, imitatione compleret”. Liturgia Kościoła, która w swoich modlitwach i obrzędach jest złotą zasadą kościelnego rozumienia świętych, w swojej wypowiedzi oryginalnej idzie trochę głębiej niż przytoczony tekst polski. Każe nam ona wniknąć głębiej – *conspicere* – w to, czego Akwinata nauczał, za pośrednictwem naszego intelektu. Intelekt to nie tylko rozum i nie tylko zrozumienie, ale przede wszystkim władza duchowa, dzięki której człowiek, wychodząc od swego wnętrza, zwraca się cały do tego, co się poznaje, aby utożsamiać się z poznawanym przedmiotem. Można więc powiedzieć, że liturgia zachęca nas do dogłębnego duchowego utożsamiania się z nauczaniem św. Tomasza.

Ale nie tylko. Idzie dalej, bowiem zachęca nas, aby potem to utożsamienie się wewnętrzne z jego nauczaniem poszło jeszcze dalej, to znaczy „abyśmy dopełniali naśladowaniem to, co czynił”. Nie tylko naśladowali! Św. Tomasz nie zrobił wszystkiego, co było do zrobienia w Kościele i w świecie. Otworzył pewną drogę, którą trzeba iść dalej, dopełniając ją. Nie wystarczy powtórzyć tylko to, co możemy znaleźć w życiu Akwinata, ale trzeba iść intensywnie dalej. Nauczanie i życie św. Tomasza może i powinno mieć dalszy ciąg w nas. Liturgiczne „et... et” – „i...i” jest bardzo konstruktywne.

Aby jakoś realizować wskazanie, które Kościół kieruje do nas w odniesieniu do życia i dzieła św. Tomasza z Akwinu, spojrzmy syntetycznie na jeden wątek z jego nauczania, związany z jego młodością akademicką. Była to młodość nadzwyczaj żywiołowa, przecząca dość powszechnemu obrazowi Akwinaty jako nudnego flegmatyka. Żeby się o tym przekonać, wystarczy przeczytać zakończenie dziełka *O doskonałości życia duchowego*, do którego chcę szerzej w tym miejscu nawiązać¹.

Święty Tomasz zaczął swoją posługę mistrza teologii w Paryżu. Był to okres żywiołowego dyskusyjnego zagadnienia zasadniczych problemów nauki i życia Kościoła. Jednym z żywo dyskutowanych zagadnień była doskonałość życia duchowego, związana przede wszystkim z pojawianiem się nowych form życia w Kościele za sprawą mendykantów (dominikanie i franciszkanie). Pojawiło się bardzo zasadnicze pytanie, w jaki sposób te nowe formy życia wpisują się w życie Kościoła i czy nie burzą utrwalonych już form życia kościelnego, a zwłaszcza doskonałości stanu biskupiego. Było to w gruncie rzeczy pytanie o wymiar duchowy życia kościelnego w relacji do jego wymiaru instytucjonalnego. Co ma pierwszeństwo w ży-

¹ Por. Tomasz z Akwinu, *Dzieła wybrane*, tłum. J. Salij i in., Kęty 1999, s. 357–436.

ciu duchowym, do czego jest rzeczą najodpowiedniejszą dążyć w codziennym życiu, jakie praktyki postawić na pierwszym miejscu w życiu chrześcijańskim?

Święty Tomasz z zapałem zaczął swoją misję nauczania, która o tyle natrafiła na sprzyjające okoliczności, że już na początku został poniekąd zmuszony do podjęcia zagadnienia, które łączyło w sobie problematykę najbardziej wówczas eklezjalną z problematyką najbardziej osobistą. Efektem tej sytuacji i tego wyzwania jest napisane z pasją wspomniane dziełko *O doskonałości życia duchowego*, w którym nie tylko polemizował z Gerardem z Abbeville, broniąc autentycznego obrazu Kościoła jako rzeczywistości duchowej, który stawia na doskonałość duchową, ale sformułował także najbardziej osobisty program życia duchowego – program doskonałości „ziemskiej”, opartej na miłości, wychodzący od trzynastego rozdziału z Pierwszego Listu do Koryntian: „gdybym nie miał miłości, byłbym niczym” oraz od Pierwszego Listu św. Jana, według którego „miłość jest życiem”. Od samego początku Akwinata jawi się jako wielki realista. Widać to choćby w proporcji jego wykładu. Krótko mówi o miłości, którą Bóg kocha samego siebie, stwierdzając, że „żadne stworzenie nie może kochać nieskończenie” tak jak Bóg. To jest pierwszy stopień miłości, który jest źródłem wszelkiej miłości i jej punktem odniesienia. Drugi stopień miłości – traktowany przez Tomasza nieco szerzej – jest możliwy tylko u zbawionych, a polega na tym, że „serce rodzi pragnienie, myśl – poznanie, dusza – postawę, moc – wykonanie”. Błogosławieni w niebie „aktualnie” łączą w harmonijną syntezę wszystkie te doświadczenia duchowe. Trzeba podkreślić to Tomaszowe „aktualnie”, bo habitualnie każdy człowiek – jako pielgrzym na ziemi – ma taką możliwość, ale z racji swojej przygodności naznaczonej grzechem nie jest w stanie tego osiągnąć na ziemi. Miarą ziemskiego życia jest odpowiednie dążenie do tego stanu, dążenie, któremu przysługuje miano „doskonałości”, którą opisuje przykazanie Boże w Księdze Powtórzonego Prawa: „Będziesz miłował Pana Boga swego z całego serca swego i z całej duszy swojej, i z całej mocy swojej” (6, 5), a św. Łukasz dodaje: „i ze wszystkiej myśli swojej” (10, 27). Celem tej doskonałości jest osiągnięcie zbawienia.

Telewizja JP2TV LIVE w sieci!

tekst: Anna Kuś
zdjęcia: JP2TV

Dopiero co JP2TV zaczęła realizować materiały na stronę internetową, a już miała miejsce jej pierwsza transmisja *live*. 18 marca br. w auli przy ul. Bernardyńskiej 3 odbyła się prezentacja telewizji Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Całość była nadawana na żywo na YouTube, dzięki czemu nieobecni na pokazie ramówki mogli śledzić na bieżąco przebieg spotkania.

Uniwersytecka telewizja JP2TV tworzona przez studentów i wykładowców uczelni zaprezentowała swoje dotychczasowe działania. Zgromadzonym została przedstawiona redakcja, która na co dzień pod okiem wykładowców realizuje program dla uniwersyteckiej telewizji. Bo to właśnie studenci są głównymi twórcami materiałów, które możemy zobaczyć w JP2TV. „To wszystko, co państwo widzieli, tworzą studen-

ci, młodzi ludzie, którzy dopiero uczą się dziennikarstwa, więc myślę, że jest to naprawdę imponujące, co w krótkim czasie udało się im osiągnąć” – podkreśliła podczas swojego przemówienia red. Paulina Guzik kierująca JP2TV.

Uroczystość rozpoczął ks. dr hab. Michał Drożdż, prof. UPJPII – dyrektor Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, pełniący funkcję dyrek-

tora projektu telewizji. Jak sam zaznaczył, to wydarzenie jest „historycznym momentem w nowo powstałej telewizji”: „To historyczny moment – jesteśmy na żywo w sieci, pierwszy raz telewizja JP2TV transmituje na żywo własnymi siłami. Za konsolami nasi studenci i przed kamerą nasi studenci, operatorzy to również nasi studenci”.

Wszyscy obecni mogli zobaczyć kulisy powstawania materiałów tworzonych

przez ekipę JP2TV. Przedstawieni zostali także zgromadzonym opiekunowie redakcyjni: red. Paulina Guzik – kierownik studia JP2TV, koordynator portalu telewizji oraz kierownik Redakcji Informacji i Publicystyki, red. Bernadetta Cich – redaktor do spraw projektów telewizyjnych i strategii programowej, a także kierownik Redakcji Dokumentu i Reportażu oraz red. Jolanta Niewińska – kierownik Redakcji Małych Form Filmowych.

Wśród zebranych nie zabrakło władz uczelni, wykładowców, pracowników, osobistości ze świata mediów, a także studentów. Spotkanie uświetniła obecność znanych dziennikarek telewizyjnych. Gośćmi specjalnymi były Olimpia Górską – dziennikarka *Kroniki TVP* Kraków i *Panoramy TVP* oraz Katarzyna Olubińska, która na co dzień pracuje w *Dzień dobry TVN* oraz jest redaktorem naczelną bloga *Bóg w wielkim mieście*. Obie panie nie kryły zadowolenia z możliwości uczestnictwa w wydarzeniu tak ważnym dla naszego środowiska akademickiego. Opowiedziały o kulisach pracy telewizyjnej, czym niezwykle zaimponowały studentom dziennikarstwa i komunikacji społecznej obecny na prezentacji.

Każdy, kto nie miał szansy obejrzeć prezentacji JP2TV na żywo, ma okazję szansę nadrobić zaległości. Retransmisja ze spotkania zamieszczona jest na oficjalnej stronie telewizji www.jp2tv.pl.

25 lat działalności Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

tekst: Monika Wiertelak
zdjęcia: Andrzej Plachetko

W czwartek 19 lutego 2015 roku w Filharmonii Krakowskiej odbyła się uroczystość z okazji 25 lat działalności Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. W jej ramach odbyła się krakowska premiera filmu *Chopin. The Space Concert* z muzyką na żywo. Na fortepianie grał Karol Radziwonowicz, solistą był Wojciech Proniewicz, a towarzyszył im zespół smyczkowy Filharmonii. Dyrygował Tomasz Radziwonowicz. Na premierze obecny był reżyser filmu Adam Ustynowicz, który przedstawił widzom historię jego powstania. Właściwe odczytanie filmu ułatwiło też wprowadzenie ks. prof. dr. hab. Michała Hellera. Swoją obecnością zaszczylicili organizatorów władze miasta i województwa, konsulowie, władze uczelni krakowskich, członkowie Rady Fundacji, przyjaciele, sponsorzy, darczyńcy i sympatycy – ludzie, dzięki którym Fundacja może działać.

Chopin. The Space Concert to niezwykła produkcja zrealizowana na pokładzie Międzynarodowej Stacji Kosmicznej do muzyki Fryderyka Chopina zabranej w kosmos przez załogę promu Endeavour. To film, który pozwala inaczej spojrzeć na naszą rzeczywistość, który umożliwia sączenie człowieka z miary kosmicznej, który przypomina, że jesteśmy unoszeni przez tę samą planetę, jesteśmy załogą tego samego okrętu. Z tego powodu doskonale wpisal się w świętowanie jubileuszu fundacji, która od 25 lat jednoczy ludzi chcących realizować projekty i przedsięwzięcia oraz wspierać UPJPII.

Fundacja im. Świętej Królowej Jadwigi dla Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie powstała 2 lute-

go 1990 roku z inicjatywy fundatorów: ks. kard. dr. Franciszka Macharskiego – ówczesnego metropolity krakowskiego i wielkiego kanclerza PAT oraz bp. prof. dr hab. Wacława Świerżawskiego – ówczesnego rektora naszej uczelni. Od tamtego czasu fundacja działa nieprzerwanie. W 2009 roku w związku ze zmianą nazwy uczelni została przemianowana na Fundację im. Świętej Królowej Jadwigi dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Nie da się wyliczyć wszystkich inicjatyw wspartych przez fundację w ciągu 25 lat działalności: to wielka liczba konferencji naukowych, publikacji, inicjatyw artystycznych i sportowych. Wśród najważniejszych osiągnięć fundacji należy wymienić wsparcie budowy biblioteki naszej uczelni na kampusie uniwersyteckim oraz zakup największych w Krakowie organów, które służą studentom Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej. Wierzymy, że w środowisku akademickim naszej uczelni tkwią wielkie możliwości, które przez szereg działań fundacji mogą zostać odkryte i z tego powodu wspieramy tych, których dobre pomysły i zapał do działania zasługują na docenienie. Zapraszamy do współpracy wszystkich, których pasja i zaangażowanie mogą przyczynić się do realizacji idei fundacji oraz wszystkich tych, dla których nasza uczelnia to coś więcej niż tylko miejsce pracy i nauki. Dziękujemy wszystkim przyjaciołom za wsparcie.

Dziękujemy wszystkim przyjaciołom za obecność na uroczystości i zapraszamy do dalszej współpracy! Tych, którzy nie mogli być obecni, zachęcamy do obejrzenia filmu przygotowanego przez telewizję JP2TV (www.jp2tv.pl).

Fac quod vides!

Refleksja w przededniu 25-lecia Fundacji im. św. Królowej Jadwigi dla UPJPII

tekst: Łukasz Rzepka

Rocznica powołania fundacji dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie uświadomiła mi dotychczasowe bezrefleksyjne przechodzenie obok osoby, charyzmatu i dzieła św. Królowej Jadwigi. Dlatego, chcąc jak najszybciej nadrobić nie tylko własne braki, ale również oddać dług wdzięczności wobec patronki fundacji, udałem się do Biblioteki UPJPII przy ul. Bo-brzyńskiego 10. Liczba publikacji zwartych, artykułów w czasopiśmie naukowych czy krótkich notek biograficznych na portalach instytucji, którym patronuje św. Jadwiga, przerosła moje oczekiwania. Wybrałem kilkanaście książek w wolnym dostępie, wyszukałem periodyki wydawane przez, jeszcze wtedy, PAT („Swego nie znacie, cudze chwalicie!”), siadłem przy biurku... I tak upłynął poranek i popołudnie dnia siódmego.

Pośród tylu tak dokładnie opracowanych biografii św. Jadwigi próba nakreślenia jeszcze jednego biogramu mijałyby się z celem. Dlatego po lekturze tekstów doszedłem do wniosku, że w swojej refleksji skupię się na jej świętości przeżywanej w codzienności oraz szczególnych zasługach dla polskiej edukacji.

Od kilku lat studiuje teologię, a tak mało wiem o „matce wszystkich polskich teologów”, jak św. Jan Paweł II nazywał Jadwigę. A przecież świętość konkretnego człowieka, żyjącego we wspólnocie Kościoła, rzutuje (a może, mówiąc precyzyjnie: powinna mieć wpływ) na pozostałych, którzy na drodze własnych dążeń spotkają się z tymi, którzy już „bieg ukończyli”. Spędzając tyle godzin z historią jej życia, czułem się wyjątkowo dobrze. Może właśnie dlatego, że jesteśmy równoletkami (wszak w chwili śmierci Jadwiga miała tylko 25 lat) poczułem się ośmielony, by zadać kilka pytań o nią, o jej codzienność, o jej radę dla mnie, dla nas?

Kiedy pierwszy raz zetknąłem się z II czytaniem liturgii godzin w dzień jej wspomnienia (17 lipca), uderzyły mnie słowa Jana Długosza zapisane w *Rocznikach Królestwa Polskiego*. Miałem świadomość, że były one pisane z perspektywy lat, już po śmierci władczyni, i dlatego mogły być wyidealizowane, jednak obraz w nich ukazany wyjątkowo przystawał do moich wyobrażeń. „Była ona bardzo powabna na twarzy, lecz obyczajami i cnotami powabniejsza; krzewicielka wiary katolickiej...”. W wielu publikacjach pojawiają się, często obszernie, informacje na temat wyjątkowości Jadwigi, która wyrażała się nie tylko w pobożności, ale znajdowała urzeczywistnienie w codzienności, czego dowodem było potwierdzenie heroiczności jej cnót podczas procesu kanonizacyjnego. Jej szczególne oddanie liturgii i troska o katechumenat dorosłych znalazły przedłużenie w zgromadzeniu założonym przez byłego rektora PAT. Trudno nie zatrzymać się nad jej oddaniem własnej formacji wewnętrznej. Kronikarz podaje: „[...] duszę i myśli zwracała jedynie ku modlitwie i czytaniu ksiąg pobożnych, mianowicie Starego i Nowego Testamentu, homilii czterech doktorów, żywotów Ojców, kazań, żywotów świętych, rozważań i kazań błogosławionego Bernarda, św. Ambrożego, objawień św. Brygidy i innych przetłumaczonych z łaciny na polski”. Jadwiga umiejętnie łączyła w sobie ewangeliczny model siostr Łazarza. Idealną syntezę widzącej Marii

i działającej Marty wyrażają słowa, które święta miała usłyszeć od Ukrzyżowanego: „Czyń, co widzisz”. Widziała Chrystusa, umęczonego i ukrzyżowanego, który nie wahał się oddać siebie za każdego z osobna. W poświęceniu Boskiego Zbawiciela widziała wezwanie do własnej służby. Spod czarnego wawelskiego krzyża rozpoczynała drogę. W swojej pokorze, oddaniu ubogim i cierpiącym, poświęceniu na rzecz drugiego realizowała, to, co wcześniej zobaczyła. I choć wiara rodzi się ze słuchania, czytając hagiograficzne relacje, można odnieść wrażenie, że u Jadwigi faktycznie początkiem było słowo, usłyszane i przeczytane, ale dopełnieniem i prawdziwą przestrzenią realizowania wiary była służba.

Jan Paweł II nazywał ją „Matką nauki polskiej”, w którym to tytule wyraził najlepiej jej zasługi dla przyszłego bardzo rozwiniętego systemu szkolnictwa. Jan Długosz, jakby dopowiadając, chciał pokazać nie tylko stworzenie możliwości podjęcia nauki na uniwersytecie, ale również troskę o tych, którzy ten trud podjęli: „Ona żywiła wielu zdolnych młodzieńców poświęcających się nauce. [...] Ona przeznaczyła testamentem wszystkie swe klejnoty, szaty, pieniądze i wszystkie stroje królewskie na pomoc dla biednych i na odnowienie Uniwersytetu Krakowskiego”. Wobec tego przejść obojętnie nie sposób. Na dwa lata przed śmiercią królowej papież Bonifacy IX w bulli *Eximiae devotionis affectus* wydanej 11 stycznia 1397 roku erygował Wydział Teologiczny, o który tak bardzo razem z mężem zabiegała. Treść papieskiego dokumentu szczególnie mocno oddziałuje, gdy ma się świadomość, że jest się częścią tego od kilku wieków istniejącego wydziału: „Prze-to do tych próśb się skłaniając powagą apostołską niniejszym pismem postanawiamy i zarządzamy, ażeby w tymże mieście odtąd w przyszłości po wieczne czasy był i mógł być wydział teologiczny”. Historia szczególnie minionego wieku pokazała, że słowa papieża nie były tylko dobrym życzeniem. Dzięki zdecydowanej postawie Stolicy Apostolskiej i krakowskich biskupów Wydział Teologiczny istniał, a decyzja Rady Ministrów Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 11 sierpnia 1954 roku nie zdołała zaprzepaścić dzieła królowej. Pięć lat później Stolica Apostolska potwierdziła, że Wydział „trwa pod kierownictwem jednej władzy kościelnej”. Motu proprio św. Jana Pawła II *Beata Hedvigis* z 8 grudnia 1981 roku powołujące do życia Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie z trzema wydziałami było przełomowym wydarzeniem. Dopełnieniem dzieła było podniesienie przez Benedykta XVI PAT do godności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, które nastąpiło 19 czerwca 2009 roku. Po raz kolejny wyjątkowe dzieło „matki wszystkich polskich teologów” urzeczywistniło się według jej pragnień.

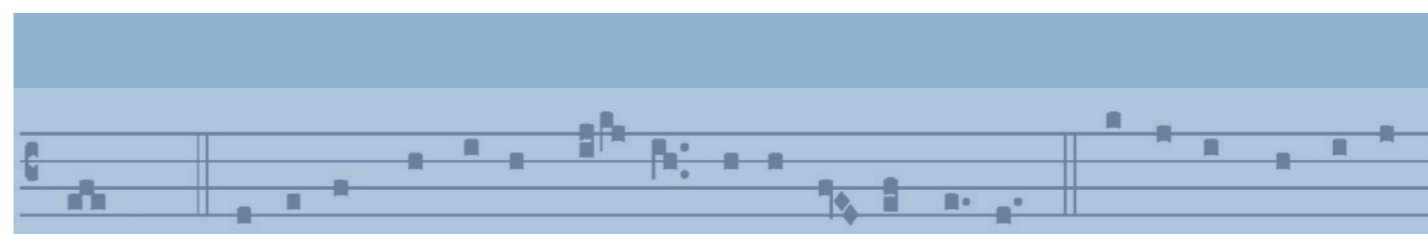
Jednak do pełnej realizacji brakuje jeszcze jednego, by dewiza świętej patronki widniejąca również na sztandarze uczelni: *Euntes docete* („Idąc, nauczajcie”), stała się również udziałem pracowników i studentów. Słowa Chrystusa są nie tylko wezwaniem do podjęcia trudu naukowych zmagania, są również nakazem, wobec którego staje każdy zwią-

zany z UPJPII. Od swojego Mistrza Jadwiga zaczyna służbę dla drugiego, do Niego również kieruje wszystkich korzystających z jej dzieła, by również oni poszli i nauczali. Jedyną rzetelną realizacją tych słów pozwoli studentom i pracownikom prawowiernie czuć się częścią Uniwersytetu, który „jako wspólnota ludzi poszukujących prawdy jest niezbędny dla życia narodu i dla życia Kościoła”, jak mówił Jan Paweł II w kolegiacie św. Anny w 1997 roku.

Święta Jadwiga, król Polski, żyje w dziełach, które zostały oddane w jej opiekę. Jednym z nich jest działająca na rzecz UPJPII fundacja, która widząc wielkie możliwości środowiska akademickiego naszej uczelni, pomaga, by mogły zostać odkryte. Za to 25-letnie wsparcie chciałbym wyrazić wdzięczność studentów i doktorantów, którzy w tym czasie mogli zrealizować wiele własnych projektów, zorganizować dziesiątki konferencji, wydać publikacje i wyje-

chać na objazdy naukowe – a to tylko kilka z długiej listy przykładów.

Patronka Fundacji usłyszała słowa: „Fac quod vides”, które były rektor PAT bp prof. Wacław Świerżawski interpretował następująco: „Świadectwo, jakim jest czyn, jest tylko «zaświadczeniem» – dowodem – że owo *videre* jest widzeniem prawidłowym. Bo miłość z serca idzie do oczu – ale też miłość z serca idzie w każdy przejaw ludzkiego życia”. Takiej miłości pragnę życzyć wszystkim, którzy kiedykolwiek wesprą czy skorzystają z pomocy fundacji, bo mieć taką patronkę to wielki skarb i jeszcze większe zadanie. Ale – jak pokazało ostatnie ćwierćwiecze – wiele razy władze fundacji zrealizowały nakaz „Czyń, co widzisz”. Niech kolejne lata będą urzeczywistnieniem słów z Pierwszego Listu św. Jana Apostoła, które padają w czasie mszy świętej we wspomnienie św. Jadwigi Królowej, że miłować można tylko „czynem i prawdą” (1 J 3, 18).

Psalmodia na festiwalach

tekst: Małgorzata Gądek

W dniach 31 stycznia i 1 lutego br. miał miejsce XXIV Myślenicki Festiwal Pieśni Chóralnej *Kolędy i pastoralki*. W przesłuchaniach konkursowych, które odbyły się w Ośrodku Kultury i Sportu w Myślenicach, wziął udział chór Psalmodia Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i chór jednorodny działający przy naszym Uniwersytecie. W ramach festiwalu Krakowski Chór Żeński pod dyrekcją Katarzyny Śmiałkowskiej i Krakowski Chór Męski pod kierownictwem Janusza Wierzgacza uświetniły swym śpiewem liturgię na niedzielnych mszach świętych w myślenickich kościołach.

Psalmodia pod kierownictwem *maestro* Włodzimierza Siedlika przywiozła z konkursu Grand Prix (*ex equo* z chórem młodzieżowym *Resonans con tutti* z Zabrze). Krakowski Chór Żeński zdobył zaś I miejsce w kategorii chórów jednorodnych (II miejsca nie przyznano). Zespoły zdobyły także dodatkowe nagrody. Chór mieszany został doceniony za najlepsze wykonanie pastoralki *Dnia jednego o północy* w opracowaniu akompaniatora chóru Marka Pawełka, natomiast Krakowski Chór Żeński najlepiej, zdaniem jury, zaśpiewał *Boże Narodzenie* Macieja Bałenkowskiego. W Myślenicach można było usłyszeć także inne aranżacje Marka Pawełka: pastoralkę *Świnty Scepon* na chór żeński i *Mizerna cicha* na chór męski, a także *Ach, ubogi żłobie* Wojciecha Szczerby – absolwenta Międzyuczelnianego Instytutu Muzyki Kościelnej.

Wraz z początkiem nowego semestru Psalmodia wzięła udział w Festiwalu „Wolnej i Niezawisłej” zorganizowanego przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie i stowarzyszenie Passionart. 28 lutego br. w Audytorium

Maximum Uniwersytetu Jagiellońskiego odbył się galowy koncert *Amor Patriae Nostra Lex*. Podczas uroczystości zabrzmiały pieśni żołnierskie i patriotyczne w wykonaniu chórow męskich (w tym Krakowskiego Chóru Męskiego), chóru chłopięcego, orkiestry i solistów. Monumentalną całością dyrygował Janusz Wierzgacz, asystent dyrygenta chóru Psalmodia, a aranżacje napisał Marek Pawełek. Dzień później chór Psalmodia dał koncert w hołdzie Żołnierzom Wyklętym w ramach cyklu „Polska się o nas upomni!”. Cykl ten obejmował występy krakowskich chórów akademickich w kościołach na terenie całego miasta. Podczas koncertu w kościele Świętej Królowej Jadwigi w wykonaniu Psalmidii zabrzmiały utwory pasyjne różnych epok – od baroku po współczesność, zarówno *a capella*, jak i z towarzyszeniem organów.

Podczas ostatnich prób grono chórzystów powiększyło się, a to w wyniku wiosennej rekrutacji (na początku drugiego semestru). Obecnie Psalmodia intensywnie pracuje nad nowym, zróżnicowanym repertuarem. Chór zaprezentuje go podczas Majowego Konkursu Chóralnego w Warnie w Bułgarii. Jest to jeden z najbardziej prestiżowych konkursów chóralnych w Europie. Już sam fakt przejścia wstępnych eliminacji i dopuszczenie do przesłuchań konkursowych jest sporym sukcesem. W połowie maja nad Morzem Czarnym będzie można również usłyszeć chóry jednorodne z własnym programem festiwalowym. Mamy nadzieję, że ciężka praca przyniesie owoce!

Targi edukacyjne w Warszawie

tekst: Łukasz Rzepka

zdjęcia: Łukasz Rzepka, Grzegorz Siata

Kolejny raz przedstawiciele naszej uczelni prezentowali ofertę dydaktyczną UPJPII podczas tegorocznego (już XXIII) Międzynarodowego Salonu Edukacyjnego Perspektywy 2015, który odbył się w dniach 27–28 lutego br.

Kiedy w ubiegłym roku wracaliśmy z warszawskich targów, Kraków przywitał nas deszczową pogodą. W pamięci jednak pozostały rozmowy z kandydatami, wieczorne spacerunki po Nowym Świecie i Starówce. Do tej pory nie doczekałem się w Krakowie ławek grających Chopina, dlatego tym bardziej chciałem po raz kolejny usłyszeć ulubioną *Nokturn cis-moll op. 27 nr 1*. Okazją ku temu był kolejny wyjazd do stolicy.

Od kilku lat na targi odbywające się w Pałacu Kultury i Nauki Biuro Promocji deleguje (na szczęście dla nas!) te same osoby. Anna Kuciel i Grzegorz Siata (studenci IV i V roku historii spec. Europa Wschodnia) oraz niżej podpisany (I rok studiów licencjacko-doktoranckich teologii) pod opieką uczelnianego koordynatora promocji pani Moniki Winiarskiej od początku lutego prowadzili przygotowania do wyjazdu. Burza mózgow trwała, a pomysłem na nowe zakładki, ulotki informacyjne, wystrój stanowiska oraz obliczeniom, ile materiałów promocyjnych powinniśmy ze sobą zabrać, nie było końca. Ktoś może pomyśleć, że skoro jeździmy już od kilku lat, to powinniśmy doskonale zdawać sobie sprawę z zapotrzebowania. Śpieszę wyjaśnić, że po prostu z roku na rok staramy się dotrzeć do coraz większej grupy maturzystów. I w tym roku nasze obliczenia okazały się trafione. Wyprzedzę trochę czas i zdradzę, że opuszczając stanowisko w sobotnie popołudnie, na chwilę przed godziną szesnastą, zostaliśmy tylko z jedną (!) ulotką...

Kilka pudeł z materiałami informacyjnymi (ok. 100 kg!) wysłaliśmy przed targami, jednak nie wszystko udało się wystarczająco wcześniej nadać kurierem. Dlatego na peronie powitała nas przesympatyczna pani Zuzanna z drukarni, która przekazując nam ostatnie materiały, życzyła nam „powrotu z pustymi rękoma i wieloma kandydatami na studia!”. Godziny w pociągu minęły wyjątkowo szybko, a książki, wyjęte z plecaków jeszcze w Krakowie, nie zostały przeczytane nawet do połowy, bo albo zmógł nas sen, albo muzyka tak dobrze komponowała się z krajobrazami za oknem, że szkoda było przerywać tę ucztę. Po dotarciu na miejsce z głośnikami w pociągu popłynął Chopin, ku mojej nieukrywanej wówczas uciechy. Szybka wizyta w hotelu, kilka zdjęć z widokiem na warszawskie wieżowce i nadszedł czas wyruszyć do pracy. Przygotowanie stanowiska jak zawsze było zajęciem bardzo emocjonującym – nie obyło się bez wybuchów radości i salw śmiechu, złości i wymownej ciszy. W tym miejscu chciałem przeprosić towarzyszy podróży za mój (wcale nie ukrywany wówczas) despotyzm, ale to z troski, by wszystko wyszło jak najlepiej. Chociaż, jak czas pokazał, znamy się już na tyle, by mogły padać słowa: „Jak nie będzie patrzył, to i tak to zmienię! Nie zauważy”. Zauważyłem! Ale nie zmieniłem (uśmiech). Wieczorem, gdy już wszystko było gotowe na przybycie uczniów szkół średnich, udało nam się zwiędzić

Muzeum Powstania Warszawskiego. Niestety musieliśmy to zrobić w błyskawicznym tempie, ponieważ mieliśmy niespełna godzinę do zamknięcia. Wrażenia pozostały.

Z roku na rok targi zaskakują mnie coraz bardziej, jednak tegoroczne ustawiły poprzeczkę bardzo wysoko. Przez pierwszych kilka godzin zainteresowanych studiami na UPJPII było, zgodnie z naszymi obserwacjami, więcej niż w ubiegłym roku przez cały dzień. Wywołało to naszą obawę, że jeśli taka frekwencja utrzyma się do wieczora, zostaniemy bez materiałów promocyjnych. Rzesze zainteresowanych to jedno. Ku naszemu zdziwieniu wiele osób pytało o kierunek muzyka kościelna (o „muzykologię kościelną” również pytano) oraz o pracę socjalną. Bez zmian dużym zainteresowaniem maturzyści darzyli dziennikarstwo i komunikację społeczną, teologię i filozofię. Po kilku takich godzinach marzyliśmy tylko, by wrócić do hotelu i zasnąć. „Ale z drugiej strony, skoro już tutaj jesteśmy... To może POLIN?”. Muzeum Historii Żydów Polskich zrobiło na mnie ogromne wrażenie. Już zazdroścę studentom studiów podyplomowych na kierunku relacje chrześcijańsko-żydowskie, organizowanych przez Instytut Teologii Fundamen-

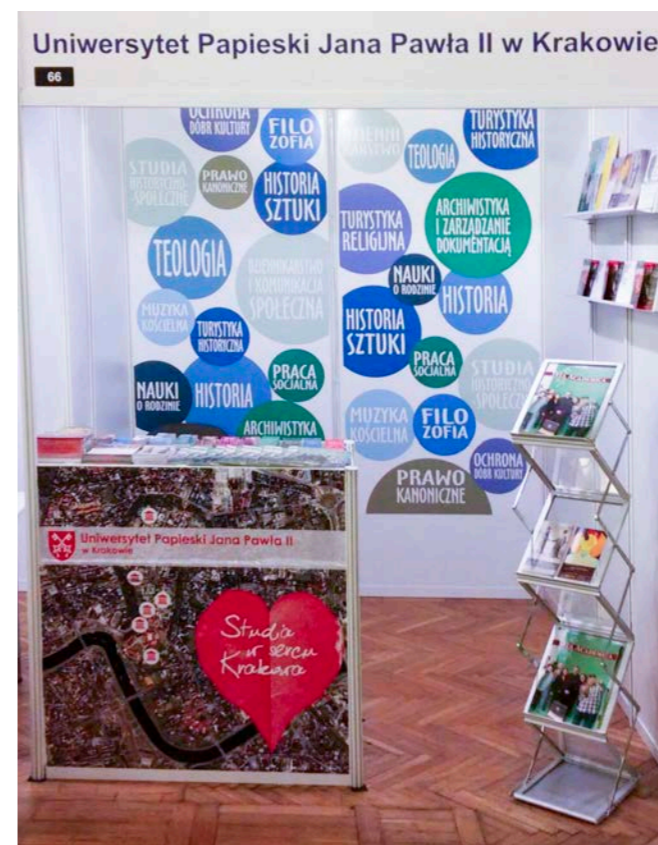

talnej, Ekumenii i Dialogu Wydziału Teologicznego, którzy będą mogli uczestniczyć tam w wykładach.

Podczas kolejnych godzin spędzonych w Pałacu Kultury i Nauki zauważyliśmy, że wielu młodych warszawiaków chciałoby rozpocząć studia w Krakowie. Wcale nas to nie zdziwiło, przecież każde z nas kilka lat temu miało podobne rozterki, a pytanie: „Którą uczelnię wybrać?” nie dawało spokoju. Teraz już jako doświadczeni studenci mogliśmy

z pełną odpowiedzialnością ukazywać dobre strony UPJPII: osobisty (nieanonimowy) kontakt z wykładowcami, ogromną życzliwość władz i pracowników administracyjnych, bardzo dobrze wyposażoną bibliotekę i atmosferę panującą na uczelni. Po powrocie do hotelu nadszedł czas na refleksję. W ubiegłym roku też myślałem, że to były ostatnie targi, na których byłem, w końcu kilka miesięcy później miałem zakończyć swoją przygodę z „Papieskim”. Stało się jednak inaczej. Czasem człowiek nie potrafi odejść, bo ludzie, bo miasto, bo studia – ten „najpiękniejszy czas w życiu”, o którym napisać można czterdzieści i cztery pięknych wspomnień. I z jednej strony zazdrość w nas się pojawiła, że to wszystko dopiero przed nimi, z drugiej strony radość, że tak wielu młodych mogło zapoznać się z ofertą naszej uczelni.

Pierwsza część życzeń, które usłyszeliśmy na peronie przed wyjazdem, okazała się dobrym prorocstwem. Wróciliśmy z pustymi rękoma. Oby najbliższy październik potwierdził drugą część zdania: niech na korytarzach pojawią się nieznanne, jeszcze przerażone nowością studenckiego życia, twarze.

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie prowadzi studia na kierunkach:

- teologia
- historia sztuki
- turystyka religijna
- ochrona dóbr kultury
- turystyka historyczna
- muzyka kościelna
- historia
- filozofia
- archiwistyka i zarządzanie dokumentacją
- dziennikarstwo i komunikacja społeczna
- studia historyczno-społeczne
- nauki o rodzinie
- praca socjalna

Uwolnij naukę w sieci!

tekst: Bogusława Lizoń-Kopka,
Aleksandra Ziarno-Adamus

Podążając za aktualnymi trendami w świecie nauki, warto na dłuższą metę się nad modelem otwartej nauki i otwartego dostępu do publikacji naukowych. Aktualnie bardzo często w dyskusjach między naukowcami pojawia się temat publikowania swoich prac w Internecie. Idea ta ma swoich zagorzałych zwolenników, ale nadal pojawiają się jej przeciwnicy. W niniejszym artykule starano się pokrótce wyjaśnić, na czym polega i na jakich zasadach odbywa się publikacja prac naukowych w tak zwanym otwartym dostępie (Open Access).

Idea otwartego dostępu opiera się na możliwości natychmiastowego i powszechnego udostępniania szerokiego gronu odbiorców publikacji naukowych, pozwalając tym samym na swobodną prezentację wyników badań, wymianę myśli i koncepcji naukowych, a także łatwiejszą ich weryfikację. Stosowanie się do założeń takiego modelu myślenia i funkcjonowania przynosi ogromne korzyści zarówno dla samego autora, jak również instytucji, w której pracuje. Politykę otwartości prowadzi wiele uznanych instytucji naukowych na całym świecie, a rekomendacje dla jej założeń ogłosiły między innymi Komisja Europejska, Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, a także Polska Akademia Nauk.

Wśród głosicieli idei otwartego dostępu do tekstów naukowych dominuje przekonanie, iż badania naukowe finansowane ze środków publicznych powinny zostać udostępnione społeczeństwu, które pośrednio je sfinansowało. Dodatkowo takie działania pozwalają na szersze prezentowanie i zarazem oddziaływanie artykułu naukowego, często wykraczające poza konkretną dziedzinę. A jakie są korzyści dla samego autora publikującego w Open Access? Przede wszystkim pojawia się szansa na zwiększenie ilości cytowań, a co za tym idzie podwyższenie indeksu Hirscha – autor staje się widoczny, przez to bar-

dziej zauważalny i częściej cytowany. To zaś przekłada się na zwiększenie prestiżu, rozpoznawalności w danej dziedzinie, nie tylko samego autora, ale także instytucji, w której pracuje. Dodatkowo warto zaznaczyć, iż zamieszczając swoje publikacje przykładowo w instytucjonalnych repozytoriach cyfrowych, autor gwarantuje sobie stałą i trwałą archiwizację dorobku, do którego czytelnik będzie miał dostęp w nieograniczonym miejscu i czasie.

Jakie zatem należy podjąć kroki, by zdeponować swą pracę w otwartych repozytoriach cyfrowych? Jak powszechnie wiadomo, autorowi przysługują autorskie prawa osobiste (chroniące więź twórcy z utworem) oraz autorskie prawa majątkowe (dotyczące korzystania z utworu i rozporządzania nim). O ile autorskie prawa osobiste są niezbywalne, o tyle prawami majątkowymi autor może zarządzać i dysponować w dowolny sposób. Najczęściej odbywa się to za pomocą umów zawieranych z wydawcą bądź innym podmiotem. Umowy takie dzielą się na:

1. umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych (autor traci możliwość rozporządzania autorskimi prawami majątkowymi na rzecz innego podmiotu),
  2. umowy licencyjne: wyłączne lub niewyłączne.
- Umowy licencyjne pozwalają na zachowanie praw majątkowych autorowi, który jedynie udziela zgody na wykorzystanie utworu przez licencjobiorcę na polach eksploatacji (sposób wykorzystania utworu np. jego utrwalenia i zwielokrotnienia, formy obrotu egzemplarzem itp.) określonych w umowie. Umowy licencyjne mogą być zawierane na czas określony.
- Licencja wyłączna: autor może udzielić licencji wyłącznej na danych polach eksploatacji tylko jednemu podmiotowi (wydawnictwu lub instytucji).
  - Licencja niewyłączna: autor może udzielić takiej licencji różnym pod-

miotom, zachowując przy tym swoje prawa. Udzielenie licencji niewyłącznej nie wymaga formy pisemnej, wystarczy, że uprawniony w sposób wyraźny da do zrozumienia, że utwór może zostać udostępniony na danych polach eksploatacji. Do najczęściej spotykanych licencji niewyłącznych należą licencje typu Creative Commons.

Licencje Creative Commons (CC) powstały, aby ułatwić dzielenie się twórczością w sieci poprzez uproszczenie zasad korzystania z prawa autorskiego. Jest to szczególnie ważne w sferze rozwoju nauki, gdyż umożliwia szerszy dostęp do publikacji oraz pozwala na ich szybkie rozpowszechnianie. Z punktu widzenia przydatności dla użytkowników licencje CC są jak kierunkowskazy, które jasno określają sposób interpretacji prawnej utworów, wyznaczając tym samym kierunki ich wykorzystywania.

Licencje CC mają kilka wspólnych cech, które je charakteryzują – wszystkie mają na uwadze poszanowanie praw autorskich osobistych, są nieodpłatne i niewyłączne, czyli obowiązują każdego użytkownika utworu, bez ograniczeń czasowych oraz terytorialnych oraz nie wymagają pisemnego poświadczenia. Charakterystyczne dla licencji CC jest to, że autor nie traci swoich praw autorskich do utworu, a jednocześnie daje innym użytkownikom pozwolenie na kopiowanie oraz jego rozpowszechnianie. Autor ma również wpływ na to, czy użytkowanie będzie miało charakter niekomercyjny, oraz to on zezwala na tworzenie utworów zależnych. Licencje CC nie blokują możliwości korzystania z publikacji na warunkach wynikających z ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, a dotyczących dozwolonego użytku i prawa cytatu. Określają jedynie dodatkowe warunki korzystania z utworu, których licencjobiorca musi przestrzegać.

Obowiązują cztery podstawowe warunki licencji:

Uznanie autorstwa. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne, pod warunkiem że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

Na tych samych warunkach. Wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej z tą, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.

Użycie niekomercyjne. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne jedynie do celów niekomercyjnych.

Bez utworów zależnych. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

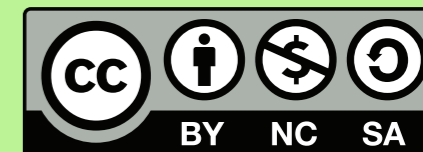
Należy zwrócić uwagę, że licencje CC są kombinacjami wyżej wymienionych warunków.

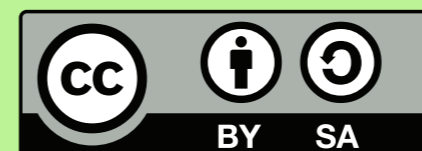
Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa. Jest to licencja gwarantująca najszerszą swobodę licencjobiorcy.

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 3.0 Polska. Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych. Warunek ten nie obejmuje jednak utworów zależnych (mogą zostać objęte inną licencją).

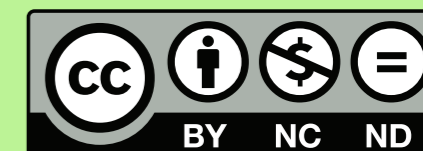
Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Na tych samych warunkach 3.0 Polska. Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo, jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 3.0 Polska. Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Jest to licencja używana przez Wikipedię i jej siostrzane projekty.

Uznanie autorstwa – Bez utworów zależnych 3.0 Polska. Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 3.0 Polska. Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nietworzenia utworów zależnych). Jest to najbardziej restrykcyjna z licencji.

W niniejszym artykule pokazano zasadność otwartego dostępu do publikacji naukowych. W dobie Internetu jest to inicjatywa niezwykle ważna, ponieważ prowadzi do powstawania nowych narzędzi skutecznie wykorzystywanych w procesie nauczania i uczenia się. Poprzez odpowiednie licencje nauka ma szansę dotrzeć do szerszej grupy użytkowników: naukowców i czytelników, a ich dorobek będzie wykorzystywany w pracy poprzez dzielenie się wynikami badań także w ich zmodyfikowanej postaci, co da przyczynek do dalszych konstruktywnych dyskusji.

Pracownicy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie również mają możliwość zdeponowania swoich publikacji w otwartym dostępie na zasadach licencji niewyłącznej w uczelnianym repozytorium naukowym. Więcej informacji na stronie: <http://bc.upjp2.edu.pl/dlibra>.

Bibliografia: H. Brzóska, Wolne licencje w nauce. Instrukcja, 2013 [data dostępu: 09.03.2015]. Tryb dostępu: <http://centrumcyfrowe.pl/projekty/biblioteka-otwartej-nauki/wolne-licencje-w-nauce-instrukcja/>; B. Bednarek-Michalska, Otwarta nauka Open Access, 2010 [data dostępu: 09.03.2015]. Tryb dostępu: <http://koed.org.pl/wp-content/uploads/2012/01/OPEN-ACCESS.pdf>; Creative Commons Polska, data dostępu: 09.03.2015. Tryb dostępu: <http://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/>.

Spotkanie z Uniwersytetem Trzeciego Wieku z Żor

tekst: Jolanta Bielewska, Jadwiga Krzaklewska, Zofia Szymula
zdjęcia: Ewa Tobiasz

26 lutego br. w bufecie przy ul. Bernardyńskiej 3 odbyło się spotkanie studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku UPJPII z grupą 20 studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku z miejscowości Żory na Śląsku. Studenci UTW z Żor przybyli na zaproszenie Spółdzielni Socjalnej Równość, działającej na naszej uczelni.

Po przywitaniu gości i przedstawieniu planu spotkania przez przedstawiciela spółdzielni Jacka Misinę głos zabrał kierownik UTW na naszej uczelni ks. dr hab. Jan Dziejdzic, prof. UPJPII. Przedstawił on aspekty działalności UTW: tworzenie klubów seniora przy parafiach, misję ewangelizacji, pogłębienie wiedzy religijnej i zaangażowanie w życie kościoła. Bardzo ważną wartością jest integracja seniorów, która dokonuje się między innymi przez wykłady, sympozja, wspólne pielgrzymki, spotkania w małych grupach. Ks. dr hab. Jan Dziejdzic stwierdził, że UTW to wielki kapitał ludzki, który ceni sobie formację indywidualną, religijną, a także wspólnotową.

Charakterystykę i cele działalności Stowarzyszenia UTW w Żorach przedstawiła prezes Helena Karwot. UTW w Żorach, które powstał w 2008 roku z inicjatywy Urzędu Miasta, jest wspierany przez gminę miejską Żory. Prowadzi działalność informacyjno-edukacyjną – głównie w zakresie medycyny niekonwencjonalnej i profilaktyki zdrowia, nauk humanistycznych,

nych, społecznych i ekonomicznych – poprzez organizację wykładów, seminariów, konkursów, wystaw, spotkań i koncertów. Celem stowarzyszenia jest także upowszechnianie wiedzy o Śląsku i ziemi żorskiej. Służy temu organizowanie spotkań ze znanymi osobami zasłużonymi dla regionu i Polski. Studenci tamtejszego UTW biorą także udział w kursach języków obcych oraz kursie komputerowym. Stowarzyszenie to propaguje dodatkowo różnorodne formy aktywności fizycznej i rekreacji, takie jak np. pilates, joga, nordic walking, taniec country, wycieczki turystyczne i krajoznawcze. W przerwie spotkania przy ciastku i kawie studenci obu UTW mieli czas na rozmowę oraz wspólne pamiątkowe zdjęcie. Nie obyło się także bez ofiarowania upominków. Słuchacze UTW na UPJPII obiecali odwiedzić Żory. Na koniec miała miejsce prezentacja Spółdzielni Socjalnej Równość, która zatrudnia osoby niepełnosprawne. Po spotkaniu grupa z Żor wybrała się na zwiedzanie Wawelu.

Podsumowując, warto dodać, że jest to już trzecie spotkanie z innym UTW. W zeszłym roku mieliśmy okazję gościć w naszym mieście UTW z Wrocławia i z Bari we Włoszech. Wydarzenia takie dają możliwość wymiany doświadczeń i nawiązania współpracy pomiędzy uniwersytetami trzeciego wieku działającymi w Polsce i za granicą.

Dzień skupienia słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku

tekst: Irena Szlachta
zdjęcia: Ewa Tobiasz

Okres Wielkiego Postu sprzyja wyciszeniu i refleksji nad własnym życiem. Do dobrego przeżycia Triduum Paschalnego przygotowują między innymi rekolekcje czy dni skupienia. Wielkopostny dzień skupienia dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku na UPJPII odbył się 12 marca 2015 roku w kaplicy budynku naszej uczelni przy ul. Bernardyńskiej 3.

Mszę świętą koncelebrowali: ks. dr hab. Jan Dziejdzic, prof. UPJPII – prodziekan Wydziału Teologicznego, a równocześnie kierownik ds. Uniwersytetu

Trzeciego Wieku oraz ks. dr Dariusz Guziak – opiekun duchowy kleryków Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. On również wygłosił homilię. Nawiązał w niej do wcześniej przeczytanych słów Ewangelii św. Łukasza (11, 14–23), stwierdzając, że Chrystus był atakowany i prowokowany przez tych, którzy nie chcieli się nawrócić. Takie prowokacje towarzyszyły Jezusowi przez całe życie, aż do ostatniej, zwanej „próbą krzyża” (*experimentum crucis*), kiedy był namawiany do zejścia

z krzyża na Golgocie. Taka decyzja Jezusa podważyłaby całkowitą wiarygodność głoszonej przez Niego nauki. Homileta podał także pięć powodów, dla których człowiek nie chce się nawrócić: skamieniałość serca, przyzwyczajenie do życia w grzechu, twierdzenie, że to inni powinni się nawracać, przekonanie, że warunki w których się żyje, uniemożliwiają zmianę na lepsze oraz domaganie się jakiegoś szczególnego znaku z nieba.

Na zakończenie mszy świętej ks. dr hab. Jan Dziejdzic podziękował ks. dr. Dariuszowi Guziakowi za przyjęcie zaproszenia i wygłoszenie słów o nawracaniu, będących równocześnie wezwaniem do świętości. „A świętość to nic szczególnego, to mój i twój obowiązek” – dodał. Zauważył również, że wiek dojrzały, jaki osiągnęła większość słuchaczy UTW, stwarza wielką szansę na dalszy rozwój i osiągnięcie świętości.

Logos: PATOS, PS STER, Uniwersytet Papieża Jana Pawła II w Krakowie, Radio 99.9

Tomasz ma jedno marzenie, ukończyć rozpoczęte studia. Dziś każdy i każda z Was dzięki tak prostej rzeczy jak wrzucenie zakrętki do pudełka może pomóc mu je spełnić!

Wkręć się w pomaganiu!
Potrzebujemy 5 TON!
Każda ZAKRĘTKA ma znaczenie!

Nakrętki zbieramy od grudnia 2014 do września 2015

*Tomek jest niezwykle pogodnym człowiekiem. Ma 38 lat i na stałe mieszka w Domu Pomocy Społecznej. Dzięki swojemu uporowi i determinacji, niepełnosprawność fizyczna która go dotknęła nie jest przeszkodą w realizacji jego celów i marzeń. Są nią jednak pieniądze. Tomek by ukończyć studia z pedagogiki resocjalizacyjnej z elementami interwencji kryzysowej na Akademii Ignatianum w Krakowie i uzyskać dyplom magistra, musi opłacić koszty ostatniego semestru. Jest to 2500 zł. To aż 5 ton zakrętek. Każda którą wrzucisz do naszego pudełka, a nie śmieci przybliży go do realizacji tego celu. **Pomyśl o tym!***

Więcej szczegółowych informacji na www.facebook.com/poradnia.ster
Kontakt: zbiorka.nakrętek@op.pl

Ostatnie projekty Poradni Studenckiej STER

tekst: Zuzanna Czyżycka, Anna Kozak, Magda Obrochta

Poradnia Studencka STER Duszpasterstwa Akademickiego „Patmos” działa już rok. W tym czasie udało się nam zorganizować wiele ciekawych przedsięwzięć z większym lub mniejszym sukcesem. Nawiązaliśmy kontakt z różnymi interesującymi ludźmi i instytucjami. Dzięki wsparciu Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII zorganizowaliśmy kurs wystąpień publicznych *Mówca słyszalny i skuteczny* prowadzony przez panią Izabelę Drobotowicz-Orkisz. Kurs cieszył się wielkim zainteresowaniem. Uczestnikami tego kursu byli studenci naszej uczelni z takich kierunków jak dziennikarstwo, filozofia, teologia czy nauki o rodzinie.

Mamy nadzieję, że z równie dużym zainteresowaniem spotka się kolejny projekt PS STER – Akademickie Kate-

chezycy dla Narzeczonych. Projekt stworzony przez Martę i Marka Babików we współpracy z Poradnią i Fundacją im. św. Królowej Jadwigi dla UPJPII. Będzie to kurs przygotowujący do małżeństwa, prowadzony przez znakomitych wykładców prezentujących nowatorskie spojrzenie na temat małżeństwa i gospodarstwa domowego. Kurs odbywać się będzie od 7 kwietnia, w auli przy ul. Bernardyńskiej 3.

Dodatkowym projektem zorientowanym na relacje kobiety i mężczyzny jest *Biznesplan miłości*. Jest to projekt małżeństwa – studentów UPJPII, którzy zapraszają pary i osoby samotne na kurs, którego celem jest przygotowanie do świadomego uczestnictwa w związku.

Jednocześnie warto wspomnieć o charytatywnym projekcie poradni

Wkręć się w pomaganie, który polega na zbieraniu nakrętek, by ufundować studia choremu Tomkowi. W tę akcję włączyli się nie tylko studenci i pracownicy uczelni, ale także inne instytucje takie, jak Staromiejskie Centrum Kultury oraz Akademia Muzyczna.

Nie bez znaczenia jest fakt, że poradnia ściąga do siebie wyjątkowych współpracowników: np. prawnika, psychologów i mediatorów oraz nowych wolontariuszy i praktykantów, którzy chcą się realizować w poradni studenckiej.

Chcemy złożyć serdeczne podziękowania za okazaną pomoc: Fundacji im. św. Królowej Jadwigi dla UPJPII, pracownikom Biura Promocji oraz Biura ds. Osób Niepełnosprawnych, Samorządowi Studenckiemu oraz innym naszym przyjaciołom!

Akademickie Katechezy dla Narzeczonych

„Dotąd dwoje, lecz jeszcze nie jedno, odtąd jedno, chociaż nadal dwoje.”
Karol Wojtyła – Jan Paweł II

7 kwietnia br. na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie ruszyły pierwsze Akademickie Katechezy dla Narzeczonych. Katechezy skierowane są do par planujących w najbliższym czasie zawarcie związku małżeńskiego, a ich celem jest dobre przygotowanie do sakramentu. Jest to też szansa na pogłębienie swojej wiary. Tematy spotkań dotyczą sakramentu małżeństwa, miłości małżeńskiej,

seksualności oraz psychologii małżeństwa i rodziny. Katechezy mają za zadanie pomóc narzeczonym świadomie i odpowiedzialnie zawrzeć związek małżeński.

Kurs obejmuje cykl czterech spotkań, które odbywać się będą w każdy wtorek od godziny 18 do 21 (z wyjątkiem piątych wtorków w miesiącu) w budynku Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie przy ul. Ber-

nardyńskiej 3. Wykłady poprzedzać będzie msza święta o godzinie 18. Katechezy organizowane są w formule otwartej, nie jest wymagane wcześniejsze zgłoszenie. Zapraszamy wszystkich chętnych!

Niech żyje bal! Międzyuczelniany Bal Pracownika Socjalnego

tekst i zdjęcia: Joanna Świątek

W ramach studiów na kierunku praca socjalna studenci przygotowują i realizują przedmiot projekt socjalny. Ma on charakter praktyczny, zachęca studentów do wyjścia z własną inicjatywą poza mury uczelni.

Nietuzinkowym pomysłem na projekt wykazali się studenci I roku SUM pracy socjalnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Postanowili zorganizować I Międzyuczelniany Bal Pracownika Socjalnego. W inicjatywę włączyli się studenci Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Uniwersytetu Pedagogicznego, a więc krakowskich uczelni, na których prowadzone są studia na kierunku praca socjalna. Głównymi organizato-

rami przedsięwzięcia byli: Katarzyna Bułka, Patrycja Rokicka, Tomek Kuźmiński, Wojciech Mirek, Bogusław Kowal, Justyna Bartnicka i Joanna Świątek oraz Paulina Cwiąkała.

Na bal zaproszono także kadrę pedagogiczną. Uczestników powitał dyrektor Instytutu Pracy Socjalnej ks. dr hab. Janusz Mierzwa, prof. UPJPII. Profesorowie zdecydowali o wyborze króla i królowej balu. Choć decyzja nie była łatwa ze względu na dużą liczbę uczestników, postanowiono wynagrodzić pracę prowadzących uroczystość, a zarazem dwojga z organizatorów: Justyny Bartnickiej (UPJPII) oraz Wojciecha Mirka (UJ).

Inicjatywa spotkała się z aprobatą zarówno studentów, jak i profesorów. Pokazała, że warto współpracować i tworzyć międzyuczelniane projekty, które zapisują się w pamięci tak szerokiego grona osób. Mamy nadzieję, że Międzyuczelniany Bal Pracownika Socjalnego wpisze się na stałe w tradycję krakowskiego środowiska akademickiego.

Bal u Króla Maciusia I

tekst: Maria Grzybek
zdjęcia: Bożena Majerek

Czas karnawału to okres zabaw, balonów, masek, pięknych i oryginalnych strojów... Wszystko wokół cieszy kolorami, wszyscy wokół tańczą, wirują i śmieją się w głos. Tak, nie jest to przejaśkrawiony obrazek – właśnie w ten sposób dzieci ze szkoły podstawowej nr 117 im. Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej bawiły się wraz z opiekunami i wolontariuszami podczas balu karnawałowego, który został zorganizowany przez Korczakowską Republikę Dzieci – Dyliniarnię 9 lutego 2015 roku. Tematem przewodnim balu była opowieść o Kró-

lu Maciusiu I z książki samego patrona Republiki – doktora Janusza Korczaka. Zgodnie z ideą Dyliniarni zabawa została tak pomyślana, by zwrócić uwagę dzieci oraz ich opiekunów na kształtowanie podstawowych zasad moralnych i etycznych pomocnych w dorosłym życiu i wychowaniu następnych pokoleń. Te pozytywne wartości, które odnajdziemy w historii Króla Maciusia, kreują osobowość i psychikę dzieci. Mamy zatem walkę z Potworem Lenistwa, odważne i rycerskie serca, bezpieczne państwo, gdzie wszyscy żyją w zgodzie, przyjaźni i pokoju, a także są gotowi do wzajemnej pomocy. Spotykamy także królewskich ministrów, którzy sprawują pieczę nad odwagą, szczęściem, pracą, zgodą, pokojem, uśmiechem i innymi

wartościami. Ten bogaty scenariusz balu został opracowany przez panią Marię Pułczyńską, która pełni funkcję prezesa KRZD i jest zawodowo związana z propagowaniem wartości pedagogicznych i moralnych w społeczeństwie.

Zespół wolontariuszy z Koła Naukowego Studentów Pracy Socjalnej działającego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie oraz Koła Wolontariuszy P – Jak Pomagam włączył się aktywnie w przygotowanie balu, troszczył się o sprawne przeprowadzenie zabaw i tańców, a także o dobrą atmosferę wokół zgromadzonych dzieci, tak aby zadośćuczynić mottu, że „bez pogodnego, szczęśliwego dzieciństwa całe życie potem jest kalekie” – jak to powiedział Janusz Korczak.

Wspomnienia studentki z Włoch po pobycie na UPJPII

Giulia Sbalchiero Basso
tłumaczenie: Monika Wiertek

Jeśli miałabym jednym słowem podsumować moje doświadczenia z pobytu na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, powiedziałabym „gościnnosc”. Od pierwszego dnia pobytu czułam się częścią społeczności studenckiej. Polskie koleżanki były dla mnie bardzo otwarte i życzliwe i w krótkim czasie stałyśmy się prawdziwymi przyjaciółkami. Moja opiekunka Karolina pomogła mi rozjeżdżać się za mieszkaniem, jakbym była członkiem jej rodziny, a s. Edyta zawsze witała mnie z uśmiechem.

Podobał mi się sposób prowadzenia zajęć, na które uczęszczałam, ponieważ każdy z uczestników był zachęcany do wyrażenia swojego zdania. Bardzo mi się to podobało, we Włoszech zajęcia są prowadzone inaczej. Zabiorę ze sobą do domu nie tylko przydatne materiały dydaktyczne, ale także przykład życzliwych relacji z profesorami. Zapamiętam ten okres z mojej młodości i studiów do końca życia!

Godność – wolność – subsydiarność

21 marca 2015 r. rozpoczęło się, organizowane przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II oraz Fundację Konrada Adenauera, otwarte seminarium *Godność – wolność – subsydiarność*. Tytuł jest nawiązaniem do XV. międzynarodowej konferencji *Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej*, która odbędzie się we wrześniu tego roku.

Seminarium stwarza niepowtarzalną okazję dla studentów i doktorantów, aby poszerzyć wiedzę związaną z pojęciami, które leżą u podstaw każdego kształtującego się, jak i ukształtowanego europejskiego społeczeństwa obywatelskiego. W trakcie wykładów i warsztatów prowadzonych przez specjalistów, przedstawicieli polskich ośrodków akademickich, uczestnicy mają szansę zdobyć wiedzę z zakresu tych trzech istotnych kwestii: wolności, godności oraz subsydiarności.

Seminarium przybliży pojęcia bliskie każdemu Europejczykowi, a zaświadczenie o ukończeniu kursu podwyższa szansę na uzyskanie stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz jest dodatkowym atutem w staraniu się o stypendium czy praktyki w Fundacji Konrada Adenauera w Warszawie.

Szczegółowy harmonogram seminarium oraz informacje dotyczące zapisów, dostępne są na stronie internetowej UPJPII. Serdecznie zapraszamy studentów i doktorantów!

15 Dni Tischnerowskie

KRAKÓW 22-25 KWIETNIA 2015

Pod patronatem Jego Eminencji Księdza Kardynała Stanisława Dziwisza

PROGRAM

ŚRODA / 22 KWIETNIA

godz. 17.00 Kolegiata Św. Anny, ul. Św. Anny 11
MSZA ŚWIĘTA W INTENCJI KSIĘDZA PROFESORA JÓZEFA TISCHNERA

godz. 18.30 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22
SPOTKANIE Z LAUREATAMI NAGRODY ZNAKU I HESTII IM. KS. JÓZEFA TISCHNERA
Jackiem Filkiem, Antonim Krohem i Janem Młynarczykiem
Prowadzenie: ks. Adam Boniecki i Henryk Woźniakowski
Oprawa muzyczna: Kwartet DAFO

CZWARTEK / 23 KWIETNIA

godz. 9.00 Aula Collegium Novum UJ, ul. Gołębia 24
MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA:
Co się stało z naturą ludzką?
tłumaczenie symultaniczne

SESJA I: WSPÓŁCZESNE KONCEPCJE NATURY LUDZKIEJ
Prowadzenie sesji – ks. dr Miłosz Hołda (UPJPII, Kraków)

9.15–9.45 „Mieć naturę a być naturą. Refleksja antropologiczna”
prof. dr Ugo Perone (Humboldt Universität, Berlin, Niemcy)
9.50–10.20 „Człowiek między naturą a łaską”, ks. dr hab. Robert Woźniak (UPJPII, Kraków)
10.25–10.55 „Historyczność natury ludzkiej – rozpoznanie G. Böhmego”
prof. dr hab. Stanisław Czerniak (PAN, Warszawa)
11.15–11.45 „Kim jesteśmy? Metamorfozy antropologii filozoficznej”
ks. prof. dr Jean Greisch (L'Institut Catholique, Paryż, Francja)
11.50–12.50 DYSKUSJA, prowadzenie: ks. dr Miłosz Hołda (UPJPII, Kraków)

SESJA II: HISTORYCZNE UWARUNKOWANIA WSPÓŁCZESNYCH KONCEPCJI NATURY LUDZKIEJ

Prowadzenie sesji – dr Paweł Rojek (UPJPII, Kraków)
14.30–15.00 „Spory o naturę człowieka w filozofii starożytnej”
prof. dr hab. Janina Gajda-Krynicka (UWr, Wrocław)
15.05–15.35 „Uwagi na temat znaczenia myśli średniowiecznej dla rozwoju chrześcijańskiego rozumienia natury ludzkiej”
prof. dr Markus Enders (Universität Freiburg, Freiburg/Br., Niemcy)
15.40–16.10 „Reforma filozofii człowieka – Kartezjusz, Spinoza”
dr hab. Przemysław Gut (KUL, Lublin)
16.30–17.00 „Rozumność istotą człowieka, czyli niespełniona nadzieja oświecenia”
prof. dr hab. Aleksander Bobko (URz, Rzeszów)
17.05–17.35 „Zmiana paradygmatu myślenia o naturze ludzkiej: Dilthey, Heidegger”
ks. dr hab. Jarosław Jagiełło (UPJPII, Kraków)
17.40–18.40 DYSKUSJA, prowadzenie: dr Paweł Rojek (UPJPII, Kraków)

godz. 19.00 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22
CZYTAMY TISCHNERA

Głośna lektura fragmentu książki Józefa Tischnera pt. *Spór o istnienie człowieka* w interpretacji Piotra Cyrwusa oraz dyskusja z udziałem publiczności.
Moderatorzy: Wojciech Bonowicz i Łukasz Tischner

PIĄTEK / 24 KWIETNIA

godz. 9.00 Aula Collegium Novum UJ, ul. Gołębia 24
MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA:
Co się stało z naturą ludzką?
tłumaczenie symultaniczne

SESJA III: DROGI WYJŚCIA Z IMPASU – SPOJRZENIE W PRZYSZŁOŚĆ
Prowadzenie sesji – o. dr Grzegorz Chrzanowski OP (UPJPII, Kraków)

9.15–9.45 „Czy *homo religiosus* jest prawdziwym człowiekiem?”
o. prof. dr hab. Jan Andrzej Kłoczowski OP (UPJPII, Kraków)
9.50–10.00 „Dialogiczne koncepcje natury ludzkiej. J. Tischner”
prof. dr hab. Karol Tarnowski (UPJPII, Kraków)
10.25–10.55 „Natura Człowieka – nauki szczegółowe i filozofia resp. teologia chrześcijańska w dyskusji”
ks. prof. dr Georg Essen (Universität Bochum, Bochum, Niemcy)
11.15–11.45 „O otwartości istoty ludzkiej i jej konsekwencjach dla uprawiania antropologii filozoficznej. Z rozważań O.F. Bollnowa”
prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska (UJ, Kraków)
11.50–12.20 „Natura człowieka – znaczenie antropologii biblijnej dla dzisiejszego rozumienia człowieka”
ks. prof. dr Christoph Böttigheimer (KU Eichstätt, Eichstätt, Niemcy)
12.30–13.30 DYSKUSJA, prowadzenie: o. dr Grzegorz Chrzanowski OP (UPJPII, Kraków)

godz. 17.00 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33
COLLOQUIA TISCHNERIANA „CZŁOWIEK SCENY, CZŁOWIEK DRAMATU”
wykład ks. prof. dr hab. Michała Hellera

godz. 18.00 Aula Auditorium Maximum UJ, ul. Krupnicza 33
JASKINIA FILOZOFÓW „SPÓR O CZŁOWIEKA”
W debacie udział wezmą: ks. Christoph Böttigheimer,
ks. Michał Heller, Zbigniew Stawrowski
Prowadzenie: Inga Mizdrak i Mateusz Hohol

SOBOTA / 25 KWIETNIA

godz. 10.00 Scena im. St. Wyspiańskiego PWST, ul. Straszewskiego 22
SPOTKANIE FILOZOFICZNE MŁODYCH
W programie m.in.: warsztaty filozoficzne, występy artystyczne oraz przedstawienie laureatów konkursów inspirowanych twórczością księdza profesora Tischnera.
Organizator spotkania: Stowarzyszenie „Drogami Tischnera”

godz. 18.00 Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera, ul. Filipa 25
SPEKTAKL TEATRALNY W WYKONANIU GRUPY NI PIES, NI WYDRA...
„Kuku na Muniu – wariacje Mickiewiczowskie” reż. Stanisław Świder

STREFA TISCHNERA W RADIU KRAKÓW WYDARZENIA TOWARZYSZĄCE

12.04 / niedziela godz. 13.00 Pofilozofuj_My / spotkanie dla dzieci
14.04 / wtorek godz. 18.00 „Tischner – Rufus. Żywoty równoległe”
16.04 / czwartek godz. 18.00 Józef Tischner „Dziennik 1944-1949”

WSTĘP WOLNY NA WSZYSTKIE WYDARZENIA
www.tischner.upjp2.edu.pl | www.fb.com/dni.tischnerowskie

SPÓR O CZŁOWIEKA

fol. Marek Tischner

Drodzy Studenci, Doktoranci,
przyszli Absolwenci UPJPII!
WYKORZYSTAJCIE NIEPOWTARZALNĄ SZANSĘ,
JAKĄ STWARZA

PROGRAM ERASMUS +

TRWA REKRUTACJA NA PRAKTYKI ZAGRANICZNE
(staże zawodowe w zagranicznych instytucjach)
W RAMACH PROGRAMU ERASMUS +

Rekrutacja trwa do wyczerpania miejsc.
Więcej informacji: www.erasmus.upjp2.edu.pl
Wszystkich zainteresowanych prosimy o kontakt: erasmus@upjp2.edu.pl

www.upjp2.edu.pl

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
CENTRUM NAUKOWO-BADAWCZE I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ
ul. Bernardyńska 3, 31-069 Kraków, pok. 207, tel./fax +48 12 428 60 36, erasmus@upjp2.edu.pl

Wiersze

dr Krystyny Starzyk

absolwentki Uniwersytetu Trzeciego Wieku

Akademicy wieku trzeciego

Całego życia bagaż wiedzy wielki,
wcale jeszcze im nie taki ciężki.
Może jednak coś do tego dolożą
I szczęśliwi notatki na pulpicie otworzą.

Synteza, analiza to ich umysłu żywe cechy.
Gorzej nazwy, terminy wkuwać muszą do dechy.
Wsluchani w akcent słów i profesora wiedzę,
Tyle prawd i tyle całkiem nowego się dowiedzą.
Czy te prawdy, czy one są prawdziwe,
Tego już się nie dowiedzą.

Na te wykłady taki szmat drogi!
Z buzią radosną, lecz nieraz z kulą u nogi.
Siwe głowy z zachwytem o filozofii słuchają
I wcale a wcale nieprędko do domu wracają.

Filozofia to cud umysłowej spekulacji.
Nie trzeba zmysłów ani pomiarów, a tylko kombinacji.
Tak więc Akademicy Wieku Trzeciego
Uśmiechają się serdecznie do każdego.
Słuchajmy, dyskutujmy i żyjmy, i żyjmy!
Ale jak długo? No, tego się tu nie dowiemy.

Śmierć

Piękny nasz byt – końcem zawsze śmierć.
Jedni się na nią z pogodą godzą,
Inni w niej tylko swój koniec widzą.

Jednych cieszy myśl – dopełnić życie po śmierci,
Inni czują tylko nieszczęścia głos.

Rzucając Bogu – zmień ten porządek, los.
Dobrze nam w ziemskim domu.
Wiemy w nim, co trzeba i komu.

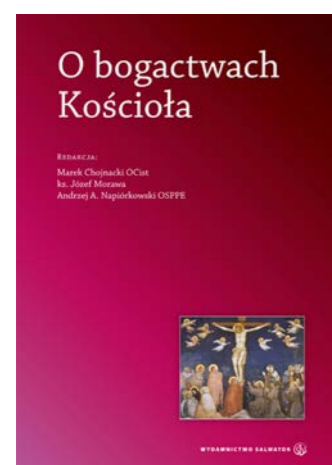
Zostaw nas, Boże, jeszcze w tym ziemskim domu!

W niebiosach same tajemnice skryte
W wieczności – czy tam jest czas?
W wieczności – czy tam jest przemijanie,
Które na Ziemi tak nam dobrze znane?

recenzje

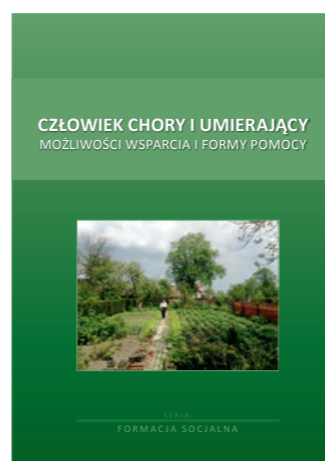
Człowiek chory i umierający. Możliwości wsparcia i formy pomocy, red. ks. Józef Stala, Kraków 2014

Publikacja podejmuje zagadnienia związane z tematyką choroby i śmierci w życiu społecznym. Artykuły zebrane są w trzech blokach tematycznych *Choroba i śmierć. Próba przybliżenia, Pedagogika i katechetyka wobec rzeczywistości choroby i śmierci* oraz *Integralna troska o osobę chorą i umierającą*. Poruszane są w niej takie tematy jak postrzeganie śmierci w chrześcijańskiej starożytności i współcześnie, kwestia umierania w katechezie młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, rola Kościoła katolickiego w procesie wychowania dzieci i młodzieży do pracy charytatywnej i wolontariatu czy postrzeganie człowieka cierpiącego i umierającego przez kapelana szpitala czy hospicjum. To tylko niektóre z licznych tematów podejmowanych w tej publikacji, która ukazała się w ramach serii *Formacja Socjalna*. (Renata Dulian)

O bogactwach Kościoła, red. Marek Chojnacki OCist, ks. Józef Morawa, Andrzej A. Napiórkowski OSPPE, Kraków 2014

Publikacja jest zbiorem artykułów, ukazujących różne aspekty bogactwa Kościoła. Wśród poruszanych zagadnień znajdują się kwestie Osoby Jezusa Chrystusa, liturgii jako najcenniejszego skarbu Kościoła, zaangażowanych członków Kościoła jako jego bogactwa, świadectwa świętych jako skarbnicy, z której trzeba czerpać, cennego daru, jakim jest rodzina. Autorzy zwracają też uwagę na wartość przekazu wiary ojców Kościoła oraz na powierzone Kościołowi zadanie przekazywania orędzia zbawczego. (Renata Dulian)

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W KRAKOWIE

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

VIII KRAKOWSKIE DNI INTEGRACJI

21-25 kwietnia 2015 r.

Konferencja

Student z niepełnosprawnością w środowisku akademickim II – doświadczenia po latach

Debata

Sztuka i niepełnosprawność

Warsztaty i szkolenia

Wydarzenia sportowe
**Bieg Kościuszkowski, Dzień Sportu,
IV Integracyjny Maraton Pływacki**

Wydarzenia integracyjne
Happening, Integracyjna Impreza Wiosenna

www.bon.uek.krakow.pl/kdi

Patroni medialni

KURIER UEK

Biuletyn

VITA ACADEMICA

Manko
MAGAZYN STUDENCKI

KONSPEKT
PISMO UNIWERSYTETU PEDAGOGICZNEGO W KRAKOWIE

KSSN

10. rocznica śmierci

św. Jana Pawła II

Dziesięć lat temu zmarł św. Jan Paweł II. 2 kwietnia 2015 roku był dniem, który pogрузił w smutku miliony ludzi na całym świecie, ale jednocześnie otworzył polskiemu papieżowi drogę na ołtarze. Poniżej publikujemy wspomnienia tego dnia, jakie przecho-

wują w pamięci dwaj z rektorów naszej uczelni. Pokazują one, jak niezwykle był człowiekiem. Nasza wspólnota akademicka na zawsze we wdzięcznej pamięci zachowa wszystko, co dla rozwoju i przetrwania naszej uczelni uczynił św. Jan Paweł II.

ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch

„Pod koniec grudnia 2004 roku udałem się na kilka dni do Rzymu. W dniu 4 stycznia 2005 roku zostałem poproszony na kolację do Ojca Świętego. Odbyła się ona w bardzo wąskim gronie: Jan Paweł II, abp Stanisław Dziwisz i ja. Zdecydowana część rozmowy, trwającej około półtorej godziny, była poświęcona Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, której rektorem byłem od paru miesięcy. Papież był doskonale zorientowany w jej sytuacji, bo zawsze interesowały go losy tej uczelni. Pytał mnie o różne sprawy, z uwagą słuchał moich wyjaśnień. W trakcie rozmowy Ojciec Święty powiedział między innymi coś, czego nie zapomnę: „Gdy w 1981 roku zwrócono się do mnie, abym przekształcił ówczesny Papieski Wydział Teologiczny w Krakowie i Papieski Wydział Filozoficzny w Krakowie w uniwersytet papieski, uznałem wtedy, że jest to trochę za mało i dlatego erygowałem Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie. Teraz wiem – kontynuował papież – że uczelnia ta bardzo się rozwinęła i kwalifikuje się do przekształcenia w uniwersytet papieski”. Te słowa Jana Pawła II głęboko zapadły mi w pamięć i serce. Odebrałem je jako wielki zaszczyt, ale i ogromne zadanie. Tym razem nie było śpiewania kołęd.

Kiedy 4 stycznia 2005 roku wracałem z Watykanu, byłem uradowany ze spotkania z Ojcem Świętym, ale równocześnie bardzo zmartwiony jego stanem zdrowia. Mimo tego nie przypuszczałem wówczas, że to będzie nasze ostatnie spotkanie. Choć czy rzeczywiście ostatnie? Niebawem papież w piękny sposób pożegnał się ze wszystkimi wiernymi. 22 marca 2005 roku, w Wielki Wtorek, udałem się do Rzymu, aby w Bazylice św. Piotra Apostoła razem z Ojcem Świętym przeżyć Triduum Paschalne. Niestety ze względu na stan

bp prof. dr hab. Wacław Świerzański

„Kiedy [Jan Paweł II – przyp. red.] słabł, tak się złożyło, że sięgnąłem do wygłoszonych przeze mnie przed laty (był wtedy jeszcze metropolitą krakowskim) medytacji nad Księgą Hioba. Zdecydowałem się na ich publikację, aby mu je dedykować. Dąłem im tytuł *Amen Hioba. Próba niezawinionego cierpienia* i dedykację takiej treści: „Umiłowanemu Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II, nauczycielowi i świadkowi *Salvifici doloris*, z czcią najwyższą i wdzięcznością za przykład wierności w cierpieniu – autor”. Epilog tego, o czym teraz po-

zdrowia nie przewodniczył on ceremoniom wielkotygodniowym. W jego zastępstwie czynili to kardynałowie, odczytując na początku przesłanie chorego papieża. W Niedzielę Wielkanocną, po ceremoniach na Placu św. Piotra, w oknie apartamentu papieskiego ukazał się Jan Paweł II, entuzjastycznie witany przez tłum zgromadzony na placu. Próbował przemówić, ale nie potrafił już wydobyć z siebie głosu. Na twarzach ludzi było widać smutek i żal. Podobnie było w środę 30 marca. Po audiencji generalnej, prowadzonej przez jednego z kardynałów, Ojciec Święty ukazał się w oknie Pałacu Watykańskiego i znowu próbował przemówić, ale ponownie nie dał rady i tylko gestem ręki pozdrowił zebranych.

W nocy ze środy na czwartek powróciłem do Krakowa. Rano dotarła wiadomość, że stan zdrowia papieża znacznie się pogorszył. Wieczorem w sobotę 2 kwietnia 2005 roku otrzymaliśmy bolesną wiadomość, iż Jan Paweł II przeszedł do Domu Ojca.

Na pierwszym posiedzeniu Senatu Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie po pogrzebie Jana Pawła II postanowiliśmy wszcząć starania o przekształcenie Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie w Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Jego słowa, że posiadamy potencjał naukowy kwalifikujący naszą uczelnię do tej rangi, stały się dla nas niejako testamentem papieża Polaka. Utworzenie uniwersytetu papieskiego postrzegaliśmy jako zbudowanie żywego pomnika wdzięczności dla Ojca Świętego. Zadaniem całej naszej wspólnoty akademickiej było ten pomnik zbudować. Podjęte starania trwały kilka lat i zostały uwieńczone sukcesem. Dnia 19 czerwca 2009 r. Ojciec Święty Benedykt XVI erygował Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie”.

wiem, przekracza ramy zwierzchności osobistego, bo nawiązuje do faktów powszechnie znanych. Ale poprzedził je następujący ciąg wydarzeń:

Bardzo pragnąłem, by papież otrzymał książkę przed Wielkim Piątkiem. Wątpiłem, czy zdążę, ponieważ dopiero 14 marca 2005 roku, w poniedziałek po V niedzieli Wielkiego Postu, mogłem złożyć tekst w sandomierskim Wydawnictwie Diecezjalnym. Kiedy pracownicy wydawnictwa usłyszeli, że książka dedykowana jest ciężko choremu Ojcu Świętemu,

uwinęli się z drukiem w ciągu trzech dni, tak że 18 marca 2005 roku, w piątek przed Niedzielą Palmową, mogłem wysłać egzemplarz pocztą priorytetową do Watykanu. W piątek w Oktawie Wielkanocy, 1 kwietnia, zelektryzowała wszystkich wiadomość: od wczorajszej nocy stan papieża jest bardzo ciężki. Jak wszyscy wiemy, Ojciec Święty odszedł „z krainy cieni do Rzeczywistości” w sobotę 2 kwietnia o 21.37, po pierwszych niesporach Niedzieli Białej.

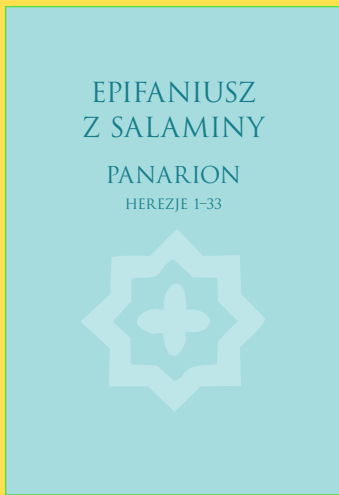
Kiedy w środę 6 kwietnia nadszedł list z Watykanu, z datą na kopercie 30 marca, a więc wysłany na trzy dni przed śmiercią papieża i podpisany jego własną ręką, zdumienie moje i wzruszenie było ogromne. Oto treść listu: „Watykan, Wielkanoc 2005. + Drogi Księżu Biskupie Wacławie, bardzo jestem wdzięczny za dobre słowa listu, za dedykowaną mi książkę *Amen Hioba* i duchową łączność w cierpieniu i w modlitwie w intencji mego powrotu do zdrowia. Wszystko w rękach Boga. Odwzajemniam życzenia świąteczne. Będziemy się łączyć w przeżywaniu Wielkiego Tygodnia, zwłaszcza Wielkiego Czwartku. Życzę głębokiego udziału w Tajemnicy Męki i Zmartwychwstania Pańskiego, z których płyną łaski, wzbogacające siły ducha na codzienny trud. Niech Maryja napelni serce miłością, pokojem i ufnością w Jej opiekę. Serdecznie pozdrawiam i błogosławię – Jan Paweł II”.

Gdy patrzę na cały pontyfikat Jana Pawła II, zwłaszcza na kilka ostatnich lat życia naszego umiłowanego papieża, widzę

z całą ostrością, jak nieprzypadkowy i z natchnienia Bożego był wybór tych imion [„Jan” i „Paweł” – przyp. red]. Oto Ojciec Święty w niezliczonych pielgrzymkach z dynamizmem św. Pawła przemierzał cały świat, by wszystkim ludziom nieść Dobrą Nowinę o zbawieniu, by odsłaniać im plan zbawienia istniejący w Bogu „przed założeniem świata” i objawiony w Chrystusie – ale moc ducha czerpał na wzór „uczni, którego Jezus miłował” z nieustannej, głębokiej modlitewnej więzi z Umiłowanym, z mistycznego przeżywania kapłaństwa i Eucharystii (jako liturgista nie mogłem tego nie zauważyć), wreszcie ze zjednoczenia z krzyżem Zbawiciela, bo z wszystkich apostołów tylko Jan, umiłowany uczeń Pański, stał obok Matki Jezusowej pod krzyżem na Golgocie.

„Jan” i „Paweł” to dwa skrzydła, które coraz potężniej niosły Jana Pawła II przez wszystkie lata tego wielkiego pontyfikatu. „Pozostawać przed Jezusem w Eucharystii, niejako wypełniać tę Obecnością nasze « osamotnienia » – pisał papież w *Liście do kapłanów*, w ostatnim swym dokumencie, podpisanym dwadzieścia dni przed śmiercią – oznacza wnosić do naszej konsekracji ciepło płynące z zażyłości z Chrystusem, z której rodzi się radość i wynika sens naszego życia”.

Teksty zostały opublikowane w albumie *Gaudium veritatis. Temu, który uczy, jak służyć prawdzie*, wydanym przez Fundację im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII, Kraków 2014

WYDAWNICTWO NAUKOWE NOWOŚCI

